

Eğitimde Güven: Bilimsel Yayınların Bibliyometrik Analizi (1990–2024)
Trust In Education: A Bibliometric Analysis Of Scientific Publications (1990–2024)

Gamze Tuti¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Trabzon, Türkiye

Makale Bilgileri	Öz: Bu çalışma, 1990–2024 yılları arasında eğitimde güven konulu alanyazının bibliyometrik yöntemle kapsamlı biçimde haritalandırılmasını amaçlamaktadır. Web of Science veri tabanında trust in education, organizational trust, teacher trust ve trust in principals gibi anahtar kelimelerle gerçekleştirilen taramada, yalnızca İngilizce yayımlanmış ve Education & Educational Research kategorisinde yer alan hakemli makaleler, derleme yazıları ve erken erişim çalışmaları analize dâhil edilmiştir. Çok aşamalı filtreleme süreci sonucunda toplam 202 yayın incelemeye alınmıştır. VOSviewer yazılımı kullanılarak yayın eğilimleri, etkili aktörler, iş birliği ağları ve tematik kümelenmeler analiz edilmiştir. Bulgular, 2010 sonrasında eğitimde güven temalı yayınlarda belirgin bir artış yaşandığını ve 2024 yılının en yüksek üretim düzeyine ulaştığını göstermektedir. En üretken dergiler arasında Journal of Educational Administration ile Educational Management Administration & Leadership öne çıkmaktadır. Ülke düzeyinde Amerika Birleşik Devletleri, yayın sayısı, atıf düzeyi ve bağlantı gücü bakımından merkezi bir konumda yer alırken Türkiye ve Avustralya alana önemli katkılar sunan diğer ülkeler olarak dikkat çekmektedir. Hoy ve Tschannen-Moran, sınırlı yayın sayılarına rağmen yüksek atıf düzeyleriyle en etkili yazarlar arasında yer almaktadır. İş birliği ağları, Türkiye ve Avustralya merkezli belirgin kümelenmelerin oluştuğunu göstermektedir. Anahtar kelime analizleri, güven çalışmalarının uzun süre liderlik, öğretmen güveni ve mesleki öğrenme ekseninde yoğunlaştığını; son dönemde ise toplumsal cinsiyet, politika uygulamaları ve COVID-19 gibi temaların öne çıktığını ortaya koymaktadır.
Geliş Tarihi (Received)	
20.06.2025	
Kabul Tarihi (Accepted)	
06.01.2026	
Yayınlanma Tarihi (Published)	
23.02.2026	
*Sorumlu Yazar	
Gamze Tuti	
Söğütü, Karadeniz Technical University Fatih Faculty of Education Campus, 61300 Akçaabat / Trabzon	
Anahtar Kelimeler: Güven, eğitimde güven, örgütsel güven, bibliyometrik analiz, araştırma eğilimleri.	
Abstract: This study aims to comprehensively map the literature on trust in education between 1990 and 2024 using bibliometric analysis. A search conducted in the Web of Science database using the keywords trust in education, organizational trust, teacher trust, and trust in principals included only peer-reviewed articles, review papers, and early access publications in English within the Education & Educational Research category. Following a multi-stage filtering process, a total of 202 publications were included in the analysis. VOSviewer software was used to examine publication trends, influential actors, collaboration networks, and thematic clusters. The findings indicate a marked increase in trust-related publications after 2010, with 2024 representing the highest level of scholarly output. Among the most productive journals, Journal of Educational Administration and Educational Management Administration & Leadership stand out. At the country level, the United States occupies a central position in terms of publication volume, citation impact, and link strength, while Türkiye and Australia emerge as other major contributors to the field. Despite their relatively limited number of publications, Hoy and Tschannen-Moran are identified as among the most influential authors due to their high citation impact. Collaboration networks reveal distinct clusters centered on Türkiye and Australia. Keyword analyses show that research on trust has long focused on leadership, teacher trust, and professional learning, while more recent studies increasingly address themes such as gender, policy implementation, and COVID-19.	
Keywords: Trust, trust in education, organizational trust, bibliometric analysis, research trends.	

Tuti, G. (2026). Eğitimde güven: bilimsel yayınların bibliyometrik analizi (1990–2024). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2026), 1-15. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1724009>

Giriş

Güven, bireylerin başkalarının niyet ve davranışlarına yönelik olumlu beklentiler geliştirmesiyle şekillenen ve sosyal etkileşimlerin temelini oluşturan bilişsel-duygusal bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Tschannen-Moran & Hoy, 2000). Örgütler bağlamında güven, bireylerin dikkatlerini ilişkilerden çok görevlerin odaklanmalarını sağlayarak iş birliği, verimlilik ve istikrarı desteklemektedir (Louis, 2007). Aksine, güvensizlik durumunda bireyler enerjilerini başkalarının davranışlarını sorgulamaya harcayarak kurumsal etkililiği olumsuz etkilemektedir (Rotter, 1967). Eğitim örgütleri ise bu açıdan güvenin en fazla ihtiyaç duyulduğu yapılardan biri olarak görülmektedir. Çok aktörlü ve yüksek etkileşimli doğası nedeniyle güven, okullarda yalnızca kişiler arası ilişkilerin değil; liderlik, karar verme, değişim yönetimi ve öğrenme iklimi gibi temel süreçlerin de merkezinde yer almaktadır. Bu nedenle bazı araştırmacılar güveni “okul etkililiğinin temeli” olarak nitelendirmektedir. Ancak günümüzde eğitim sistemlerinde giderek artan gözetim, performans temelli değerlendirme ve hesap verebilirlik baskısı, güven ilişkilerini zayıflatmakta ve okulların güven

üretme kapasitesini sınırlandırmaktadır (Bulgrin & Semedeton, 2024; Kolleck, 2023; Niedlich vd., 2020). Son dönem araştırmaları, özellikle eğitime duyulan güvenin değişen yönetim yapıları ve politika tercihleri içinde daha kırılgan bir hâle geldiğini göstermektedir (Fisher & Tallant, 2020; Mishra, 1996).

Son yıllarda yapılan araştırmalar, güvenin yalnızca kişiler arası bir olgu olmadığını, aynı zamanda eğitim yönetişimi, politika yapısı ve sistem düzeyindeki makro düzenlemelerle de şekillendiğini göstermektedir (Borgonovi & Burns, 2015; Fulmer & Dirks, 2018; Niedlich vd., 2021). Bu çalışmalar, güvenin okul içi süreçlerin ötesine geçerek değerlendirme sistemleri, hesap verebilirlik politikaları ve yönetim modelleri tarafından da etkilendiğini ortaya koymaktadır. Güvenin, okulun rutin işleyişini kolaylaştırdığı, öğretmen katılımını artırdığı, değişim süreçlerini desteklediği ve eğitimsel çıktıları iyileştirdiği birçok çalışmada vurgulanmaktadır (Bryk & Schneider, 2003; Goddard vd., 2001; Tschannen-Moran, 2020). Ayrıca güncel araştırmalar, güvenin yalnızca mikro etkileşimlerden değil; aynı zamanda çok aktörlü ağ yapılarındaki ilişkisel dinamiklerden beslendiğini göstermektedir (Kolleck, 2023). Bu bağlamda

eḋitim, yalnızca g̈uvene dayalı olarak işleyen bir alan değil; aynı zamanda g̈uvenin üretildiği, aktarıldığı ve yeniden inşa edildiği toplumsal bir ortam olarak değerlendirilmektedir. Eḋitim, hem bireylerin sosyal g̈uven geliştirme kapasitelerini güçlendirmekte hem de toplumsal normların kuşaklar arası aktarımını mümkün kılmaktadır (Borgonovi & Burns, 2015).

Eḋitimde g̈uven; bu çok katmanlı yapıda çoğunlukla yöneticiye g̈uven, meslektaşa g̈uven ve örg̈üte g̈uven şeklinde üç temel boyut üzerinden ele alınmaktadır (Tschannen-Moran, 2009). Yöneticiye g̈uven, okul liderinin adil, şeffaf ve destekleyici tutumlarıyla şekillenirken (Handford & Leithwood, 2013; Hoy & Tschannen-Moran, 2020); meslektaşa g̈uven, öğretmenler arası profesyonel dayanışma ve uzmanlığa duyulan inançla pekişmektedir (Van Maele & Van Houtte, 2011). Örg̈üte g̈uven ise okulun değer sistemine, politika ve uygulamalarına yönelik olumlu algılarla ilişkilidir. Bu üç boyut birlikte ele alındığında, g̈uven ikliminin okulun öğrenen bir örg̈üt olarak işlevselliğini artırdığı, pedagojik yenilikçiliği desteklediği ve kolektif kapasiteyi güçlendirdiği görölmektedir (Goddard vd., 2001; Hendawy Al-Mahdy vd., 2021; Leithwood vd., 2010).

Eḋitimde g̈uvenin farklı boyutları, yalnızca örg̈ütsel yapılanmalarla sınırlı kalmayıp pedagojik süreçler ve bireysel tutumlar üzerinde de belirleyici etkiler yaratmaktadır. Alanyazın, g̈uvenin öğretmenlerin profesyonel davranışlarını şekillendiren temel bir unsur olduğunu tutarlı biçimde göstermektedir. Öğretmenlerin özyeterlik algıları, yeniliğe açıklıkları, iş birliği kapasiteleri ve mesleki bağlılıkları g̈uven düzeyiyle yakından ilişkilidir (Bryk & Schneider, 2003; Cheng vd., 2021; Sun vd., 2023; Tschannen-Moran, 2020). Güncel çalışmalar, g̈uvenin bireysel tutumların ötesinde öğretmenlerin mesleki öğrenme süreçlerini, iyi oluşlarını ve örg̈ütsel etkileşimlerini güçlendiren çok boyutlu bir mekanizma olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle dağıtılmış liderlik yapılarında g̈uvenin öğretmen iyi oluşu ve mesleki refah üzerindeki etkileri örg̈ütsel g̈uven aracılığıyla güçlenmektedir (Choi vd., 2025; Liu vd., 2022). Benzer şekilde, öğretmen ajansı ve mesleki öğrenme davranışlarının yöneticilere duyulan g̈uven tarafından önemli ölçüde şekillendiği; g̈uven düzeyi arttıkça öğretmenlerin karar süreçlerine katılımı ve yenilikçi uygulamalara yönelimlerinin güçlendiği belirtilmektedir (Hendawy Al-Mahdy vd., 2021). Örg̈ütsel davranış alanyazını da g̈uvenin öğretmen sadakatini (Özdemir vd., 2024), lider-üye etkileşimini (Kagy, 2010), örg̈ütsel özdeşleşmeyi (Uzun, 2018), duygusal emeği (Tuti & Özdemir, 2024) ve öğretmen özerkliğini (Çolak vd., 2023) desteklediğini göstermektedir. Ayrıca g̈uven, okul içi liderlik süreçlerinin etkililiğini artıran temel bir katalizör olarak ele alınmaktadır (Liu vd., 2016; Tuti & Demirbaş, 2025; Sutherland, 2017; Tschannen-Moran, 2009). Bu bulgular, g̈uvenin yalnızca ilişkisel bir unsur değil, öğrenme ortamlarının niteliğini ve örg̈ütsel sürdürülebilirliği belirleyen yapısal bir değişken olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan, kurumlar arası g̈uvenin özellikle paydaş temelli ağ yapılarında ve çok düzeyli yönetim modellerinde daha da kritik bir rol üstlendiği görölmektedir (Bulgrin & Semedeton, 2024; Niedlich vd., 2020). Bu yapılar içinde gelişen karşılıklı g̈uven ilişkileri, yalnızca okul içi dinamikleri değil, aynı zamanda eḋitim sisteminin bütünsel işleyişini de olumlu yönde etkilemektedir. Bu bağlamda g̈uven, sadece bireyler arası ilişkileri düzenleyen bir unsur değil, aynı zamanda okulun yapısal ve yönetsel bütünlüğünü destekleyen stratejik bir örg̈ütsel sermaye olarak değerlendirilmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalar, g̈uvenin öğretmenlerin karar

alma süreçlerine katılımını (Choi vd., 2025; Kolleck, 2023; Yu & Chen, 2023), öğretmen güçlendirmesini (Yin vd., 2013), bilgi paylaşımını (Zhang vd., 2023) ve öğretmen performansını (Kouhsari vd., 2022) artırdığını göstermektedir. Ayrıca, örg̈ütsel g̈uvenin varlığı; dağıtılmış liderlik (Adigözelli, 2016; Liu vd., 2022), güçlendirici liderlik (Atik & Çelik, 2020), öğretimsel liderlik (Choi vd., 2025), dönüşümcü liderlik (Kılınç vd., 2022), otantik liderlik (Zhang vd., 2023), müdür liderliği (Hendawy Al-Mahdy vd., 2021), karizmatik liderlik (Tuti & Özdemir, 2024), paternalist liderlik (Polatcan vd., 2025) ve hizmetkâr liderlik (Dahleez & Aboramadan, 2022) gibi liderlik biçimlerinin etkililiğini artıran bir aracı değişken olarak öne çıkmaktadır. Buna karşılık, g̈uven eksikliği; örg̈ütsel sinizm (Akın, 2015), psikolojik uzaklık (Thomsen vd., 2016) ve toksik liderlik (Bozkurt vd., 2020) gibi olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilmektedir. Bu açıdan g̈uven, sadece olumlu çıktıları artırmakla kalmayıp, risklerin azaltılmasında da kritik bir rol üstlenmektedir. Eḋitim araştırmalarında g̈uven olgusuna artan bu kuramsal ve ampirik ilgi, kavramın farklı değişkenlerle olan ilişkisini geniş bir perspektiften değerlendirmeyi gerekli kılmıştır. Ancak çalışmaların çoğu, g̈uveni bireysel ya da örg̈ütsel düzeyde ele almakta; çok düzeyli yapıları dikkate alan analizler sınırlı kalmaktadır (Fulmer & Dirks, 2018; Niedlich vd., 2020). Benzer biçimde, bazı ölkelerde eḋitim sistemine duyulan g̈uvenin tarihsel, kültürel ve yönetsel kökenleri üzerine yapılan güncel değerlendirmeler, g̈uvenin sistemsel düzeyde nasıl kurulduğuna dair yeni içgörüler sunmaktadır (Sun vd., 2023). Bu durum, g̈uvenin eḋitim örg̈ütlerinde çok boyutlu işlevler üstlendiğini gösterse de, kavramın bütüncül şekilde anlaşılması için daha kapsamlı analizlere ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

Ancak bu kuramsal ve uygulamalı zenginliğe rağmen, eḋitimde g̈uven temalı bilimsel yayınların hangi temalar etrafında kümelendiği, alana yön veren akademik aktörlerin kimler olduğu, yayın eğilimlerinin zamansal ve coğrafi olarak nasıl değiştiği gibi sorular hâlâ sistematik biçimde yanıtlanmayı beklemektedir. Alanyazının bu yönüyle haritalandırılması, mevcut bilgi birikiminin organize edilmesi ve araştırma boşluklarının belirlenmesi açısından kritik önem taşımaktadır. Bibliyometrik analizler, bu bağlamda, alanyazını sadece sayısal bir birikim olarak değil; aynı zamanda kavramsal, tematik ve yapısal bir ağ olarak incelemeye imkân sunar (Aria & Cuccurullo, 2017; Donthu vd., 2021; Kolleck, 2023). Bu tür analizler, alana dair küresel araştırma trendlerinin, iş birliği yapılarının, etkili yayın organlarının ve temel referans çalışmaların görünür kılınmasını sağlar (Moral-Muñoz vd., 2020).

Bu çalışma, 1990–2024 yılları arasında yayımlanmış ve eḋitimde g̈uven temalı akademik üretimi konu alan çalışmaların bibliyometrik bir analizini gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda çalışma, yalnızca alanyazın haritasını çıkarmakla kalmayıp, aynı zamanda araştırma odaklarını, etki düzeylerini ve geleceğe dönük potansiyel araştırma yönelimlerini de ortaya koymayı hedeflemektedir. Elde edilecek bulgular, hem akademik bilgi üretiminin yönünü anlamada hem de uygulayıcıların g̈uven temelli politika ve uygulamaları geliştirmelerinde yol gösterici olacaktır. Bu bağlamda şu araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

1. 1990–2024 yılları arasında eḋitimde g̈uven konulu yayınların yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Bu alanda en fazla yayın ve atıf alan dergiler, ölkeler, yazarlar ve kurumlar hangileridir?

3. Eğitimde güven alanında yazarlar, kurumlar ve ülkeler arasında nasıl bir iş birliği yapısı vardır?
4. Eğitimde güven kavramıyla en sık ilişkilendirilen temalar ve kavramlar nelerdir?

Yöntem

Bu çalışma, eğitimde güven temalı bilimsel alanyazını kapsamlı bir biçimde incelemeyi amaçlamakta ve bibliyometrik analiz yöntemini temel almaktadır. Bu doğrultuda, bibliyometrik çalışmaların temel analiz tekniklerinden biri olan bilimsel haritalama (scientific mapping) yaklaşımı benimsenmiştir. Donthu ve ark. (2021), bilimsel haritalamayı, araştırma alanları arasındaki kavramsal, yapısal ve entelektüel ilişkileri analiz etmeye yönelik etkili bir bibliyometrik yöntem olarak tanımlamaktadır. Alanyazının yapısal analizlerinin ağ temelli tekniklerle desteklenmesi, belirli bir alanın gelişim dinamiklerini ve kuramsal yönelimlerini kapsamlı biçimde görünür kılmak açısından büyük önem taşımaktadır (Zupic & Čater, 2015). Bu doğrultuda, çalışmada bibliyometrik analizin yalnızca nicel bir tarama değil, aynı zamanda alanyazının yapısal örüntülerini ortaya çıkaran sistematik bir haritalama aracı olarak kullanılması amaçlanmıştır.

Bilimsel haritalama kapsamında, atıf analizi, eş atıf ilişkileri, bibliyografik eşleşme, anahtar kelime birlikteliği ve ortak yazarlık gibi analiz teknikleri kullanılarak alanyazındaki kavramsal kümeler ve iş birliği yapıları görselleştirilmektedir. Bu analizlerin gerçekleştirilmesinde çeşitli bibliyometrik yazılımlar bulunmakla birlikte, VOSviewer, sahip olduğu güçlü görselleştirme yetenekleri ve analitik işlevselliği ile öne çıkmaktadır (van Eck & Waltman, 2010). Bu çalışmada, verilerin analiz edilmesi ve ağ haritalarının oluşturulması için VOSviewer 1.6.20 sürümü kullanılmıştır. VOSviewer, özellikle büyük veri setlerinde yazarlar, ülkeler, anahtar kelimeler ve yayınlar arasındaki ilişkileri bağlantı gücü, kümelenme yapıları ve ağ yoğunluğu gibi ölçütlerle görselleştiren gelişmiş bir bilimsel haritalama yazılımıdır. Programın bu işlevselliği, eğitimde güven alanyazının tematik ve entelektüel yapısını bütüncül bir biçimde incelemeyi mümkün kılmıştır.

Araştırmanın veri seti, yalnızca Web of Science (WoS) Core Collection'da indekslenen yayınlardan oluşturulmuştur. WoS veri tabanı, disiplinler arası kapsamı, gelişmiş filtreleme özellikleri ve yayın etiği kriterlerine uygunluğu nedeniyle güvenilir bir akademik kaynak olarak tercih edilmiştir (Ellegaard & Wallin, 2015). Veri toplama süreci 14 Haziran 2025 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, tarama sürecinde Şekil 1'de sunulan veri toplama ve eleme akışı izlenerek şu arama sorgusu kullanılmıştır: TS=("trust in education" OR "teacher trust" OR "student trust" OR "trust in principal" OR "trust in principals" OR "trust in school leader" OR "trust in school leaders" OR "trust in teacher" OR "trust in teachers" OR "trust in school" OR "relational trust" OR "organizational trust" OR "interpersonal trust" OR "institutional trust") AND PY=(1990–2024) AND LA=(English). Bu süreçte veri setinin yalnızca İngilizce dilinde yayımlanmış çalışmalardan oluşturulması, farklı dillerin yol açabileceği kavramsal heterojenlik, karşılaştırılmazlık ve olası "dil çatışması" etkilerinin bibliyometrik analiz sonuçlarını etkilemesini önlemek ve çalışmanın metodolojik tutarlılığını güçlendirmek amacıyla bilinçli bir sınırlama olarak uygulanmıştır.

Bu arama sonucunda, güven kavramını eğitim bağlamında ele alan toplam 5305 kayıt elde edilmiştir. Elde edilen bu geniş veri seti, alanyazınla doğrudan ilişkili ve kavramsal tutarlılığı

olan yayınları içerecek şekilde çok katmanlı bir filtreleme sürecine tabi tutulmuştur. İlk olarak, yalnızca Education & Educational Research, Psychology Educational, Education Scientific Disciplines ve Educational Special konu kategorilerinde yer alan kayıtlar çalışmaya dâhil edilmiştir. Daha sonra, doküman türleri açısından sadece hakemli makaleler, derleme yazıları ve erken erişim statüsündeki çalışmalar veri setine dâhil edilmiş; konferans bildirileri, kitap bölümleri, editoryal yazılar ve diğer akademik olmayan metinler dışlanmıştır. Bu doğrulayıcı filtreleme, yalnızca eğitim alanyazınında güven temasını doğrudan ele alan çalışmaların dâhil edilmesini sağlayarak veri setinin kavramsal bütünlüğünü güçlendirmiştir. Ayrıca, eğitim dışı alanlara ait (ör. sağlık bilimleri, işletme, hukuk, mühendislik, genel psikoloji) yayınlar hem WoS kategori filtresi hem de Citation Topics (Meso) kullanılarak sistematik biçimde çıkarılmıştır. Bu dışlama gerekçesi, araştırmanın yalnızca eğitim odaklı güven alanyazınının incelemesi yönündeki amaç ile uyumludur.

Bu detaylı eleme süreci sonucunda, eğitim bağlamında güven temalı çalışmaları doğrudan ele alan ve bibliyometrik analiz için uygun nitelikte olan 202 hakemli yayından oluşan bir ön veri seti elde edilmiştir. Son olarak bu kayıtlar manuel olarak incelenmiş ve yinelemeli içerik kontrolleri yapılmıştır. Bu süreçte, tekrar eden kayıt (duplicate) tespit edilmemiş ve analize dâhil edilen nihai yayın sayısı 202 olarak belirlenmiştir.

Veri setinin oluşturulmasının ardından, çalışmanın araştırma sorularına yanıt üretmek amacıyla kapsamlı bir analiz stratejisi izlenmiştir. Bu kapsamda, yıllara göre yayın eğilimleri, ülke ve yazarlara göre yayın ve atıf performansı, en çok atıf alan çalışmaların tespiti, yazarlar arası ortak yazarlık ağı, anahtar kelime birlikteliklerinin analizi ve kavramsal kümelenmelerin belirlenmesi gibi çok boyutlu bibliyometrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, alanyazının yapısal gelişimini hem zamansal hem de tematik düzeyde bütüncül biçimde değerlendirme olanağı sağlamaktadır. Bu bütüncül analiz yaklaşımı, eğitimde güven olgusuna ilişkin alanyazının gelişim çizgisini, tematik yönelimlerini ve entelektüel iş birliği yapılarını ortaya koymaya olanak tanımaktadır. İlgili akış Şekil 1'de sunulmuştur.

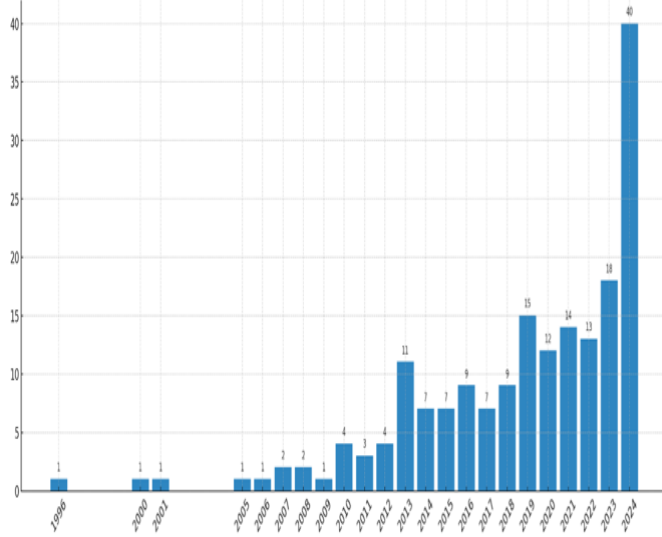
Şekil 1. Makale seçim sürecine ilişkin PRISMA akış diyagramı

Bulgular

Bulgular bölümünde, bibliyometrik veri analizleri doğrultusunda elde edilen nicel sonuçlar araştırma soruları ekseninde sunulmaktadır. Her bir bulgu, ilgili görsel ve açıklamalar eşliğinde detaylandırılmıştır.

Yayın Eğilimleri ve Üretkenlik Bulguları

Araştırmanın birinci sorusu olan “1990–2024 yılları arasında eğitimde güven konulu yayınların yıllara göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Araştırmaya dâhil edilen yayınların yıllara göre dağılımı

Şekil 2’de görüldüğü üzere, eğitimde güven temalı yayınların sayısı 1990’lı yıllarda oldukça sınırlı düzeydedir. 2000’li yılların başından itibaren yayın sayılarında kademeli bir artış gözlenmekte, özellikle 2010 sonrası dönemde bu artış daha belirgin hâle gelmektedir. 2013 yılında yaşanan dikkat çekici artışın ardından, yayın üretiminin genel olarak yüksek bir düzeyde seyrettiği görülmektedir. 2019–2023 yılları arasında yayın sayıları yıllar itibarıyla dalgalanmakla birlikte, bu dönem alanın görece yoğun üretim gösterdiği bir zaman aralığı olarak öne çıkmaktadır. En belirgin artış ise 2024 yılında gerçekleşmiş ve 40 yayın ile tüm dönemler içinde en yüksek üretim düzeyine ulaşılmıştır. Genel eğilim değerlendirildiğinde, kısa süreli yıllık dalgalanmalara rağmen, eğitimde güven temasına yönelik akademik ilginin özellikle 2020 sonrası dönemde belirgin biçimde arttığı anlaşılmaktadır. Bu artışın, pandemi sonrası yeniden yapılanma süreçleri, öğretmen–öğrenci ilişkilerindeki dönüşüm ve eğitim politikalarında artan belirsizliklerle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Atf Temelli Etki Analizi Bulguları

Araştırmanın ikinci sorusu olan “*Bu alanda en fazla yayın yapan akademik dergiler hangileridir?*” sorusu kapsamında elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur. Bu doğrultuda, 1990–2024 yılları arasında eğitimde güven konusuna odaklanan toplam 202 makalenin en fazla yayımlandığı akademik dergiler belirlenmiştir. Bununla birlikte, Tablo 1’de çalışmanın kapsamını netleştirmek amacıyla yalnızca en yüksek frekansa sahip ilk 10 dergiye yer verilmiş; diğer dergiler düşük frekansları nedeniyle tabloya dâhil edilmemiştir.

Tablo 1. Eğitimde güven konulu makalelerin dergilere göre dağılımı

Dergi Adı	n	%
Journal of Educational Administration	15	20.0
Educational Management Administration & Leadership	10	13.3
Leadership and Policy in Schools	9	12.0
International Journal of Leadership in Education	9	12.0
Educational Administration Quarterly	8	10.67
Teaching and Teacher Education	6	8.0
Educational Studies	5	6.67
Professional Development in Education	5	6.67
Frontiers in Education	4	5.33
Journal of Professional Capital and Community	4	5.33

Tablo 1’de görüldüğü üzere, eğitimde güven konulu çalışmalara en fazla yer veren dergi Journal of Educational Administration’dır ($n=15$, %20.0). Bu dergiyi Educational Management Administration & Leadership ($n=10$, %13.3), Leadership and Policy in Schools ($n=9$, %12.00) ve International Journal of Leadership in Education ($n=9$, %12.0) izlemektedir. İlk dört derginin tümü eğitim yönetimi ve liderlik alanının üst düzey yayın organlarıdır ve bu durum, güven temasının özellikle okul liderliği, yönetsel süreçler ve örgütsel ilişkiler bağlamında yoğunlaştığını göstermektedir. Bunun yanında, Educational Administration Quarterly, Teaching and Teacher Education ve Professional Development in Education gibi öğretmen eğitimi odaklı dergilerin de listede yer alması, güvenin pedagojik süreçlerle ve öğretmen–öğretmen/öğretmen-yönetici ilişkileriyle yakından bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca Educational Studies, Frontiers in Education ve Journal of Professional Capital and Community gibi alan dergilerinin bulunması, güven çalışmalarının farklı eğitim sistemlerinde geniş bir coğrafi kapsama sahip olduğunu göstermektedir. Veri setindeki diğer 150’ye yakın derginin büyük çoğunluğu tekil ($n=1$) veya düşük frekanslı ($n=2-3$) yayınlara sahiptir. Bu durum alanyazının önemli bir bölümünün çok çeşitli dergilere dağılmış olduğunu, ancak alanın akademik çekim merkezlerinin büyük ölçüde yukarıda listelenen sınırlı sayıdaki liderlik ve eğitim yönetimi dergilerinde toplandığını göstermektedir. Bu nedenle tablo, eğitimin güven alanyazının alanı yönlendiren temel dergileri görünür kılmak amacıyla yalnızca en yüksek üretkenliğe sahip dergiler üzerinden sunulmuştur.

Araştırmada “*Eğitimde güven konusunda en fazla yayın üreten ülkeler hangileridir?*” sorusu kapsamında elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur. Bu doğrultuda, 1990–2024 yılları arasında yayımlanan 202 makalenin hangi ülkeler tarafından üretildiği analiz edilmiştir. Toplam bağlantı gücü (TBG), bir ülkenin diğer ülkelerle yaptığı ortak yayınların yoğunluğunu ve bu iş birliklerinin ağ içerisindeki merkezi konumunu gösteren bir göstergedir; değer yükseldikçe ülkenin uluslararası araştırma ağlarındaki etkileşim gücü artmaktadır. Bu kapsamda elde edilen bulgular Tablo 2’de sunulmuş olup, tablo yalnızca en fazla yayın ve atf üreten ilk 10 ülkeyi içerecek şekilde sınırlandırılmıştır.

Tablo 2’de görüldüğü üzere, eğitimde güven konulu çalışmalarda en fazla yayın üreten ülke Amerika Birleşik Devletleri’dir ($n=62$). ABD aynı zamanda toplam atf sayısı (2003) ve toplam bağlantı gücü (149) bakımından da açık ara önde yer almaktadır.

Tablo 2. 1990–2024 Yılları arasında eğitimde güven konulu en fazla yayın ve atıf alan ülkeler

Ülke	Doküman Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Amerika Birleşik Devletleri	62	2003	149
Türkiye	22	469	94
Avustralya	22	416	41
Çin	17	616	75
İngiltere	12	226	9
Belçika	10	214	25
Kanada	10	145	29
Güney Afrika	8	400	67
Yeni Zelanda	7	230	3
Norveç	7	51	6

Türkiye ve Avustralya, yirmi ikişer yayımla ikinci sırada yer almakta; Türkiye'nin toplam atıf (469) ve bağlantı gücü (94) değerleri, bu ülkenin hem üretkenlik hem de uluslararası iş birlikleri açısından alanda önemli bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Çin ($n=17$), İngiltere ($n=12$), Belçika ($n=10$) ve Kanada ($n=10$) ise görece daha az sayıda yayın üretmiş olmalarına rağmen, yüksek atıf sayıları ile dikkat çekmektedir. Toplam bağlantı gücü verileri, ülkelerin uluslararası araştırma ağları içindeki merkeziliğini göstermesi bakımından önemlidir. Bu bağlamda Güney Afrika'nın sınırlı yayın sayısına ($n=8$) karşın yüksek bağlantı gücü (67) değerine sahip olması, bu ülkenin özellikle ortak yazarlı çalışmalar ve uluslararası iş birliklerinde etkin rol oynadığını ortaya koymaktadır. Yeni Zelanda ($n=7$) ve Norveç'in ($n=7$) düşük bağlantı gücü değerleri ise bu ülkelerin araştırma iş birliklerinde daha sınırlı bir görünüm sergilediğine işaret etmektedir.

Araştırmada “*Alandaki en çok atıf alan yazarlar, dergiler ve kurumlar hangileridir?*” sorusu kapsamında üretkenlikten ziyade etki düzeyi dikkate alınmış ve eğitimde güven alanında en fazla atıf alan aktörler belirlenmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular aşağıdaki tablolar ve görselleştirmeler aracılığıyla sunulmuştur. Sunulan tablolar, karşılaştırılabilirliği artırmak amacıyla en fazla atıf alan ilk 10 yazara yer verecek şekilde sınırlandırılmıştır.

Tablo 3. Eğitimde güven konulu yayınlarda en çok atıf alan yazarlar

Yazar	Doküman Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Hoy, W. K.	2	692	76
Tschannen-Moran, M.	2	692	76
Hallinger, Philip	7	439	57
Liu, Shengnan	4	303	38
Louis, Karen Seashore	2	251	27
Bellibaş, Mehmet Şükrü	5	220	44
Van Houtte, Mieke	7	191	37
Robinson, Viviane M. J.	2	167	3
Van Maele, Dimitri	2	140	15
Piyaman, Patnaree	2	134	20

Tablo 3'e göre, eğitimde güven alanında en etkili ilk 10 yazarın yayımladıkları makale sayıları 2 ile 7 arasında, atıf sayıları ise 134 ile 692 arasında değişmektedir. Toplam

bağlantı gücü değerlerinin 3 ile 76 arasında farklılaştığı görülmektedir. Tablo 3 incelendiğinde, alanın en etkili iki isminin W. K. Hoy ve M. Tschannen-Moran olduğu dikkat çekmektedir. Her iki yazar da yalnızca 2 yayına sahip olmalarına rağmen 692 atıf ile listenin başında yer almakta ve eğitimde güven alanyazınına yüksek düzeyde katkı sunmaktadır. Bu durum, söz konusu yazarların az sayıda fakat kurucu nitelikte, sıklıkla referans verilen temel çalışmalar ürettiğini göstermektedir. Diğer yandan, Philip Hallinger, 7 yayın ve 439 atıf ile hem üretkenlik hem de etki düzeyi açısından önemli bir konumda bulunmaktadır. Ayrıca 57 olan toplam bağlantı gücü, Hallinger'in uluslararası araştırma iş birlikleri açısından güçlü bir ağ yapısına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Listenin devamında yer alan Liu Shengnan (303 atıf, TBG=38), Karen Seashore Louis (251 atıf, TBG=27), Mehmet Şükrü Bellibaş (220 atıf, TBG=44) ve Mieke Van Houtte (191 atıf, TBG=37) gibi isimler de hem yüksek atıf düzeyleri hem de iş birlikçi ağ yapılarıyla alanın entelektüel gelişiminde belirleyici rol oynamaktadır. Bu yazarlar, ilişkisel güven, örgütsel iklim, liderlik ve okul etkililiği gibi alt temalara yönelik çalışmalarıyla alanyazında geniş bir etki alanı yaratmaktadır.

Araştırma kapsamında yürütülen atıf analizi, kurumlar düzeyinde de gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda, eğitimde güven konulu yayınlar içerisinde en fazla atıf alan akademik kurumlara ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur. Analiz kapsamındaki kurumlar arasında en fazla atıf alan ilk 10 kurumu gösterecek şekilde sınırlandırılmıştır.

Tablo 4. Eğitimde güven alanında en fazla atıf alan kurumlar

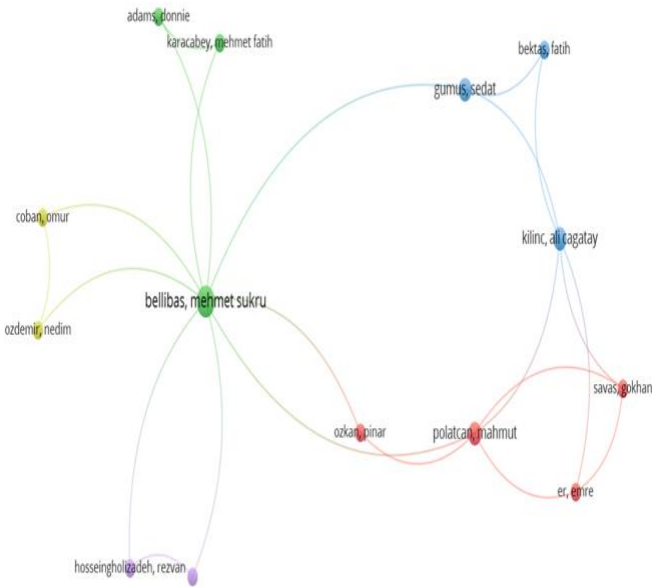
Kurum Adı	Makale Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
College of William & Mary	4	781	86
Ohio State University	4	707	83
Chulalongkorn University	5	356	63
University of Johannesburg	5	326	68
Ocean University of China	4	303	51
University of Minnesota	3	253	34
Adıyaman University	6	231	61
East China Normal University	2	208	33
Ghent University	7	191	26
University of Auckland	3	168	5

Tablo 4'te görüldüğü üzere, eğitimde güven alanında en fazla atıf alan kurumlar, doğrudan kurumların kendi üretkenliğini değil, alanın en çok atıf alan yazarlarının bağlı bulunduğu akademik kurumları göstermektedir. Bibliyometrik analizlerde bu yaklaşım, belirli bir kurumun alana yaptığı katkırı sadece yayın sayısı ile değil, aynı zamanda kurum mensuplarının ürettiği çalışmaların etki düzeyi üzerinden değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır. Güncel veriler değerlendirildiğinde, College of William & Mary (781 atıf) ve Ohio State University (707 atıf) alandaki en yüksek etki düzeyine sahip kurumlardır. Bu kurumlar nispeten sınırlı sayıda yayın üretmiş olsalar da yüksek atıf oranları çalışmalarının alanyazında temel referans kaynakları arasında yer aldığını göstermektedir. Chulalongkorn University (356 atıf, TBG=63) ve University of Johannesburg (326 atıf,

TBG=68) ise hem yüksek etki hem de güçlü uluslararası iş birlikleriyle öne çıkmaktadır. Ocean University of China (303 atıf) kurum içi öğretim üyelerinin çalışmalarının etkisi nedeniyle listede üst sıralarda yer almıştır. Türkiye'den Adıyaman University, 6 yayın ve 231 atıf ile önemli bir konumda olup, yüksek bağlantı gücü değeri (TBG=61) kurumun iş birliği ağları açısından güçlü bir profile sahip olduğunu göstermektedir. Bunun yanında Ghent University, University of Minnesota ve University of Auckland gibi kurumların listede yer alması, eğitimde güven alanındaki araştırmaların geniş coğrafi bir dağılıma sahip olduğunu ve farklı bağlamlardan beslenen uluslararası bir alanyazın oluştuğunu ortaya koymaktadır.

İş Birliği ve Kavram Ağı Bulguları

Araştırmanın üçüncü sorusu olan “Eğitimde güven alanında yazarlar, kurumlar ve ülkeler arasında nasıl bir iş birliği yapısı vardır?” sorusu kapsamında elde edilen bulgular aşağıda sunulmaktadır. Bu bağlamda, sadece bireysel etki değil, aynı zamanda araştırmacıların, kurumların ve ülkelerin alanyazın içerisindeki iş birliği yapıları ve ilişkisel konumları da bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Yazarlar arası ortak çalışma ilişkilerini görselleştirmek amacıyla oluşturulan VOSviewer yazar iş birliği ağı Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. Eğitimde güven alanında yazarlar arası ortak yazarlık ağı (En az 1 yayına sahip yazarlar, VOSviewer)

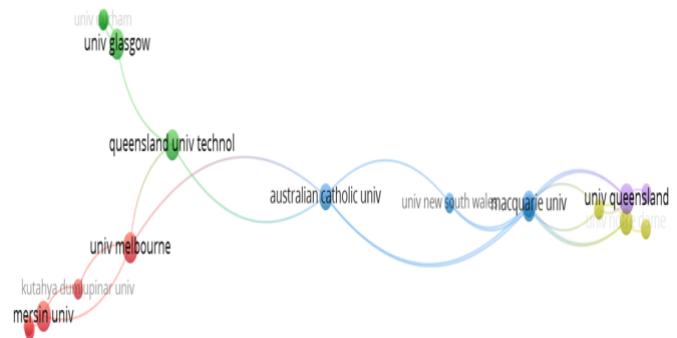
Şekil 3'te sunulan ortak yazarlık ağı, eğitimde güven konulu alanyazına katkı sunan akademisyenler arasındaki iş birliği ilişkilerini görselleştirmektedir. Dğümler (noktalar) yazarları, çizgiler ortak yazarlığı; düğüm büyüklüğü, yazarın ağ içindeki merkezîyet düzeyini; çizgi kalınlığı ise iş birliği yoğunluğunu temsil etmektedir. Görsel, en az bir yayına sahip yazarlar temelinde oluşturulmuş ve toplamda dört kümelenme (cluster) tespit edilmiştir. Renklerle ayrılmış bu kümeler, tematik benzerlikler ve iş birliği yoğunluğu temelinde otomatik olarak gruplanmıştır.

Görselde Türk akademisyenlerin büyük ölçüde baskın görünmesi ilk bakışta şaşırtıcı olsa da, bu durum atıf sayılarıyla değil, ortak yazarlık temelli ağ analizinin doğasıyla ilgilidir. Uluslararası alanda en yüksek atıf alan isimler (örneğin W. K. Hoy, M. Tschannen-Moran, P. Hallinger veya M. Van Houtte) çoğunlukla kuramsal nitelikli ve bireysel yazarlığa dayalı çalışmalar üretmiş olup, ortak yazarlık yayın

sayıları sınırlıdır. Bu nedenle bu isimler yüksek etki düzeyine sahip olmalarına rağmen ağ içinde güçlü bağlantılar oluşturamamış ve merkezî düğümler olarak görünmemiştir. Buna karşılık Türkiye'de eğitim yönetimi alanında son yıllarda giderek artan bir biçimde ortak yazarlık çalışmaları gelenekçi oluşmuş; araştırmacılar daha çok ekip temelli yayınlara üretmiş ve yoğun iş birliği ilişkileri geliştirmiştir. Bu nedenle ağ yapısı, atıf üstünlüğünü değil, birlikte üretim pratiklerini yansıttığından Türk araştırmacıların daha belirgin hâle gelmesi beklenen bir sonuçtur. Bu bağlamda, ağda gözlenen kümelenme yapıları söz konusu durumu açık biçimde doğrulamaktadır. Ali Çağatay Kılınç'ın merkezinde yer aldığı küme, Türkiye'deki araştırmacıların sıkı tematik iş birlikleri kurduğunu göstermektedir. Mehmet Şükrü Bellibaş'ın oluşturduğu geniş iş birliği ağı hem ulusal hem uluslararası düzeyde bağlantılar içerdiği için ağda güçlü bir merkezî konum yaratmaktadır. Mahmut Polatcan'ın farklı kümeleri birbirine bağlayan köprü rolü, Türkiye'deki üretim modelinin ağ bütünlüğüne katkısını yansıtmaktadır. Sedat Gümüş'ün yer aldığı yapı ise daha esnek ilişkilerle diğer kümelere bağlanan iş birliklerini temsil etmektedir.

Bu örüntülerin tamamı, Türk araştırmacıların atıf sayılarından bağımsız olarak ortak yazarlık bakımından daha yoğun ve birbirine bağlı bir üretim pratiği benimsediğini göstermektedir. Sonuç olarak, Şekil 3'te Türk yazarların ağ merkezlerinde yoğunlaşmasının nedeni yüksek etki değil, yüksek iş birliği düzeyidir; bu durum bibliyometrik analizlerde atıf temelli etki ile ilişki temelli iş birliği ölçümlerinin farklı kavramlar olduğunu da açık biçimde ortaya koymaktadır.

Diğer bir alt başlık için kurumsal düzeyde yürütülen ortak yayın faaliyetleri bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Kurumlar arası akademik iş birliğinin yapısal ilişkilerini ortaya koymak amacıyla oluşturulan kurumlar arası ortak yazarlık ağı haritası Şekil 4'te sunulmuştur.

Şekil 4. Eğitimde güven alanında kurumlar arası ortak yazarlık ağı (En az 1 yayına sahip kurumlar, VOSviewer)

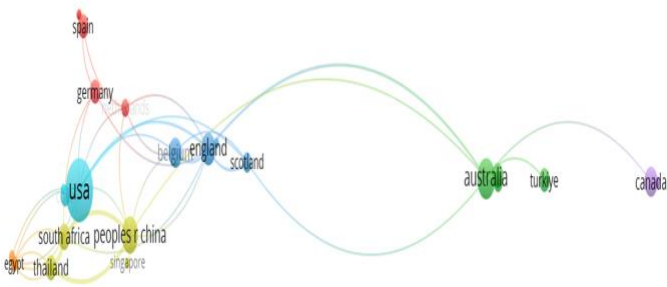
Şekil 4'te sunulan kurumsal iş birliği ağı haritası, eğitimde güven alanındaki yayınlarda birlikte üretim yapan kurumlar arasındaki ilişkileri göstermektedir. Haritadaki düğümler kurumları; düğümlerin büyüklüğü, kurumların ilgili alanda ürettikleri yayın sayısını; düğümler arası bağlar ise ortak yayın üretimlerinin yoğunluğunu temsil etmektedir. Düğümler arasındaki yakınlık iş birliğinin gücünü yansıtır; birbirine yaklaşan kurumlar daha sık ortak yayın üretmiştir.

Güncel ağ yapısı incelendiğinde, kurumlar arasında üç belirgin kümelenmenin ortaya çıktığı görülmektedir. En baskın yapı, Avustralya merkezli kurumların oluşturduğu geniş iş birliği ağıdır. Macquarie University (TBG=7), University of Queensland (TBG=5), Australian Catholic

University (TBG=5) ve Queensland University of Technology (TBG=3) bu ağın merkezinde yer almakta ve aralarında güçlü çift yönlü bağlantılar bulunmaktadır. University of New South Wales de bu kümeye bağlanarak Avustralya'daki kurumsal bütünleşmenin oldukça yoğun olduğunu göstermektedir. Bu yapı, bölgesel yakınlığın ötesine geçerek tematik benzerlikler etrafında şekillenen istikrarlı bir araştırma ağına işaret etmektedir. Buna ek olarak, Avustralya merkezli ana kümenin uç noktalarında farklı ülke kurumlarının dâhil olduğu ikincil bağlantılar dikkat çekmektedir. University of Melbourne (TBG=4), hem Avustralya içi iş birliklerini sürdürmekte hem de Türkiye'deki kurumlarla bağlantılar kurarak ağın uluslararası genişlemesine katkı sunmaktadır. Mersin Üniversitesi (TBG=4) ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesi (TBG=2) gibi Türkiye merkezli kurumlar, University of Melbourne ile ortak çalışmalar üzerinden bu geniş ağın parçası olmuş, ancak bu iş birlikleri çoğunlukla lokal düzeyde kalmıştır. Buna rağmen, Türkiye'deki kurumların, Avustralya merkezli güçlü küme ile sınırlı sayıda bağlantı üzerinden ilişki kurduğu görülmektedir. Son olarak, University of Glasgow ve University of Durham gibi kurumların Avustralya merkezli kümeye zayıf fakat görünür bağlantılarla eklemlendiği görülmektedir. Bu durum, iş birliği ağının yalnızca bölgesel değil, aynı zamanda tematik yakınlıklar ve kurumsal araştırma kapasiteleri etrafında şekillendiğini göstermektedir.

Bu nedenle, Şekil 4'te görülen merkezi ve çevresel konumlanmalar, kurumların bilimsel etki düzeyinden ziyade ortak üretim pratiklerinin yoğunluğu tarafından şekillenmekte ve eğitimde güven araştırmalarında hangi kurumların ağ bütünlüğüne yön verdiğini ilişki temelli olarak göstermektedir. Görseldeki ağ, kurumsal iş birliğinin yalnızca coğrafi yakınlıkla açıklanamayacağını; bazı ülkelerde belirli üniversitelerin araştırma fonları, akademik merkezlik ve tematik uzmanlaşma nedeniyle doğal çekim merkezleri oluşturduğunu göstermektedir. Avustralya üniversitelerinin bu alanda belirgin bir merkezi rol üstlenmesi hem yayın hacimleri hem de kurdukları yüksek bağlantı gücüyle tutarlıdır. Bunun yanında Türkiye'deki kurumların ağdaki görünürlüğü, daha sınırlı kapsamlı iş birliklerine rağmen uluslararası araştırma bağlamına dâhil olma eğilimini yansıtmaktadır.

Diğer bir alt başlıkta, ülkeler düzeyinde yürütülen ortak yayın faaliyetleri bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Eğitimde güven alanındaki uluslararası iş birliği örüntülerini ve ülkeler arası akademik etkileşimin yapısal özelliklerini görünür kılmak amacıyla oluşturulan ülkeler arası ortak yazarlık ağı Şekil 5'te sunulmuştur.

Şekil 5. Eğitimde güven alanında ülkeler arası ortak yazarlık ağı (En az 1 yayına sahip ülkeler, VOSviewer)

Şekil 5'te, eğitimde güven konusuna ilişkin alanyazında yer alan ülkeler arası ortak yazarlık ilişkileri görselleştirilmiştir. Haritada yer alan düğümler ülkeleri temsil

ederken, düğüm büyüklüğü ilgili ülkenin sahip olduğu yayın sayısını; düğümler arası çizgilerin kalınlığı ise ülkeler arası iş birliği düzeyini göstermektedir. Ülkeler arası mesafenin kısa olması, daha yoğun akademik etkileşimi işaret etmektedir.

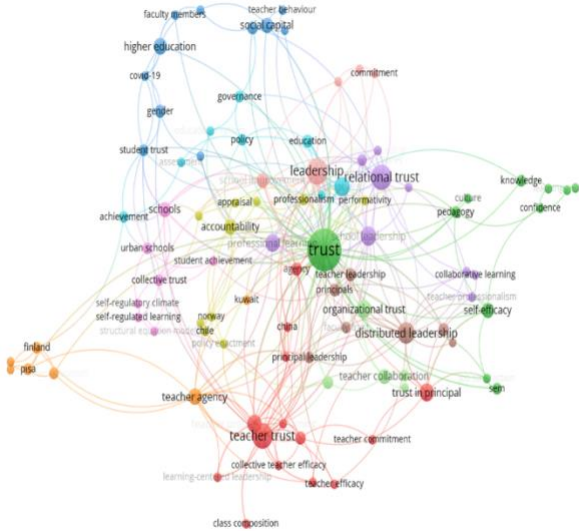
Ağ analize göre ülkeler arası ortak yazarlık yapısı, eğitimde güven araştırmalarında belirli ülkelerin merkezi konumda olduğunu göstermektedir. Görselde düğümlerin büyüklüğü ülkelerin yayın sayılarını, bağlantı çizgilerinin yoğunluğu ise ülkeler arasındaki iş birliği düzeyini yansıtmaktadır. ABD, hem yayın sayısı hem de toplam bağlantı gücü bakımından ağıın en baskın unsurudur ($n=62$; Atıf=2003; TBG=13). ABD'nin Çin ($n=17$; Atıf=616; TBG=14), Güney Afrika ($n=8$; Atıf=400; TBG=15) ve İngiltere ($n=12$; Atıf=226; TBG=13) ile güçlü bağlantılar kurduğu görülmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti, yüksek yayın ($n=17$) ve atıf (Atıf=616) sayısıyla ağıın diğer önemli merkezlerinden biridir ve özellikle ABD, İngiltere ve Avustralya ile görünür düzeyde iş birliği ilişkileri geliştirmiştir. Avustralya ($n=22$; Atıf=416; TBG=9), önemli bir üretkenlik göstermekte ve İngiltere ile ABD'ye uzanan bağlantılarıyla ağıın farklı bölgeleri arasında köprü işlevi üstlenmektedir. Türkiye ($n=16$; Atıf=391; TBG=6), Avustralya ile kurduğu sınırlı ancak belirgin bağlantılar üzerinden uluslararası ağıın bir parçası hâline gelmekte; bu durum Türkiye'nin üretkenliğinin görece yüksek olmasına karşın iş birliği yapısının daha sınırlı kaldığını göstermektedir. İngiltere ($n=12$; Atıf=226; TBG=13) ve Belçika ($n=10$; Atıf=214; TBG=6), Avrupa merkezli iş birliklerinin yoğunlaştığı bir alt kümelenmenin parçası olarak görülmektedir. Güney Afrika ($n=8$; Atıf=400; TBG=15) ve Tayland ($n=7$; Atıf=379; TBG=12), yayın sayıları görece düşük olmakla birlikte yüksek bağlantı gücü değerleriyle uluslararası iş birliklerinde etkin bir rol üstlenmektedir. Buna karşılık Kanada ($n=10$; Atıf=145; TBG=3), Japonya ($n=1$; Atıf=3; TBG=0), Kazakistan ($n=1$; Atıf=3; TBG=0), Kolombiya ($n=1$; Atıf=20; TBG=1) ve İtalya ($n=1$; Atıf=32; TBG=1) gibi ülkeler ağıın daha dış çevresinde konumlanmakta ve sınırlı ortak yazarlık ilişkileri sergilemektedir.

Genel olarak ağ yapısı, eğitimde güven araştırmalarının ABD, Çin, İngiltere, Avustralya ve Güney Afrika gibi ülkeler tarafından yönlendirildiğini; Türkiye'nin ise yayın üretkenliği yüksek olsa da uluslararası bağlantılar bakımından daha sınırlı bir konumda yer aldığını göstermektedir. Görseldeki konumlanmalar, uluslararası araştırma ağının merkezinde belirli ülkelerin yer aldığını, diğer ülkelerin ise bu merkezlerle kurdukları bağlantılar üzerinden alana katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Eğitimde güven konusuna ilişkin alanyazında öne çıkan temalar ve kavramlar, eş-oluşum (co-occurrence) ağ analizine dayalı olarak iki ayrı harita aracılığıyla sunulmuştur. Şekil 6'da tematik kümelenmelere dayalı bir ortak anahtar kelime ağı; Şekil 7'de ise aynı kavramların zaman içerisindeki gelişimi (overlay görselleştirmesi) yer almaktadır. Her iki analizde de, en az iki kez tekrar eden anahtar kelimeler dikkate alınmış ve toplamda 94 kavram görselleştirilmiştir.

Şekil 6'da sunulan anahtar kelime eş oluşum ağı, eğitimde güven alanyazınında en sık kullanılan kavramların altı tematik küme etrafında yoğunlaştığını göstermektedir. Ağdaki düğümler anahtar kelimeleri, düğüm büyüklükleri tekrar sıklığını, çizgiler ise kavramlar arası eş oluşum ilişkilerinin gücünü temsil etmektedir. Merkezde yer alan ve en yüksek tekrar sıklığına sahip olan anahtar kelime "güven (trust)"dir ($f=40$, $TBG=79$). "liderlik (leadership)" ($f=15$, $TBG=34$), "öğretmenlere duyulan güven (teacher trust)" ($f=14$,

TBG=33), “ilişkisel güven (relational trust)” ($f=14$, TBG=22), “okul liderliği (school leadership)” ($f=8$, TBG=19), “dağıtılmış liderlik (distributed leadership)” ($f=10$, TBG=25), “öğretmenlerin mesleki öğrenmesi (teacher professional learning)” ($f=7$, TBG=21) ve “mesleki öğrenme (professional learning)” ($f=7$, TBG=19) gibi kavramların da merkeze yakın konumlanması, güven araştırmalarının önemli ölçüde liderlik, öğretmenlik ve okul örgütü ekseninde yapılandığını göstermektedir.

Şekil 6. Eğitimde güven konulu yayınlarda anahtar kelime eş oluşum ağı görselleştirilmesi. (En az 2 tekrar, VOSviewer)

Ağda ortaya çıkan kırmızı kümelenme, “dağıtılmış liderlik (distributed leadership)” ($f=10$), “okul yöneticilerine duyulan güven (trust in principal)” ($f=7$), “öz-yeterlik (self-efficacy)” ($f=5$) ve “dönüşümcü liderlik (transformational leadership)” ($f=4$) gibi kavramlar aracılığıyla okul liderliği, liderlik rolleri ve yönetsel güvenin yapısına odaklanmaktadır. Bu küme, güvenin özellikle okul yöneticilerinin uygulamalarından, karar alma süreçlerinden ve liderlik stillerinden nasıl etkilendiğine işaret etmektedir.

Turuncu kümelenme, “okul geliştirme (school improvement)” ($f=5$), “profesyonellik (professionalism)” ($f=3$), “pratik mimarileri (practice architectures)” ($f=3$) ve “politika (policy)” ($f=3$) gibi kavramlarla okul gelişimi, örgütsel öğrenme ve mesleki pratikler bağlamında güven temasını işlemektedir. Bu yapı, güvenin mesleki uygulamaların niteliği ve okulların dönüşüm kapasitesi ile nasıl ilişkilendiğini göstermektedir.

Yeşil küme, öğretmen merkezli kavramlardan oluşmakta; “öğretmenlerin mesleki öğrenmesi (teacher professional learning)” ($f=7$), “öğretmen failliği (teacher agency)” ($f=6$), “öğretmen iş birliği (teacher collaboration)” ($f=5$), “kolektif öğretmen yeterliği (collective teacher efficacy)” ($f=2$) ve “öğretmen yeterliği (teacher efficacy)” ($f=2$) gibi kavramlarla öğretmenlerin mesleki öğrenme süreçlerinde güvenin belirleyici rolüne işaret etmektedir. Öğretmenlerin birlikte çalışma, mesleki özerklik ve kolektif etkinlik algılarının güven bağlamında nasıl konumlandığı bu kümenin temel dinamiğini oluşturmaktadır.

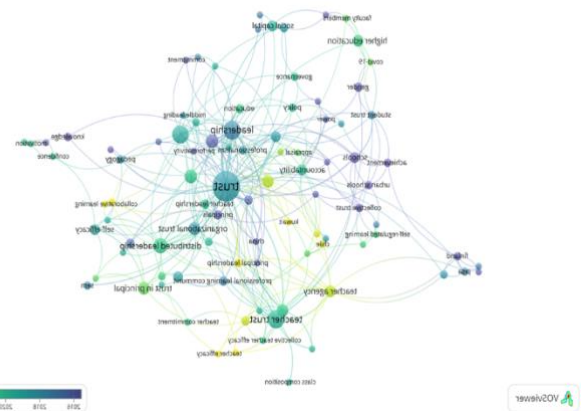
Mavi renkli kümelenme bağlamsal ve sosyal kavramları içermekte; “sosyal sermaye (social capital)” ($f=5$), “yükseköğretim (higher education)” ($f=6$), “toplumsal cinsiyet (gender)” ($f=4$), “öğretim üyeleri (faculty members)” ($f=2$) ve “yönetişim (governance)” ($f=3$) gibi kavramlarla güvenin

sosyal ağlar, yükseköğretim ortamları ve yönetim süreçleriyle ilişkisini ortaya koymaktadır. Bu yapı, eğitimde güvenin sadece okul düzeyi ile sınırlı olmayıp profesyonel topluluklar ve sosyal bağlamlarla birlikte ele alındığını göstermektedir.

Mor kümelenme, “bilgi (knowledge)” ($f=3$), “pedagoji (pedagogy)” ($f=3$), “özgüven (confidence)” ($f=2$), “örgüt kültürü (organizational culture)” ($f=2$) ve “kültür (culture)” ($f=2$) gibi kavramlarla pedagojik yaklaşımlar, bilgi üretimi ve bireysel bilişsel süreçlerde güven temasının nasıl ortaya çıktığını yansıtmaktadır. Güvenin hem öğretim uygulamalarında hem de örgütsel kültürün şekillenmesinde rol oynadığı görülmektedir.

Son olarak pembe kümelenme bağlamsal ve ülke düzeyindeki kavramları bir arada sunmaktadır. “PISA (Programme for International Student Assessment)” ($f=3$), “Finlandiya (Finland)” ($f=3$), “Çin (China)” ($f=2$), “Şili (Chile)” ($f=2$) ve “Kuveyt (Kuwait)” ($f=2$) gibi kavramlar, eğitimde güven araştırmalarının uluslararası karşılaştırmalı çalışmalarla ve ülke politikalarıyla birlikte ele alındığını göstermektedir. Özellikle öğrenci başarısı, politika uygulamaları ve makro düzey eğitim modelleriyle ilişkilendirilen güven kavramı, bu kümede daha geniş bir bağlamsal çerçevede konumlanmaktadır.

Genel olarak bu tematik örgütlenme, eğitimde güven çalışmalarının çok katmanlı yapısını açıkça ortaya koymaktadır. Güven; öğretmen mesleki öğrenmesinden liderlik stillerine, sosyal sermayeden pedagojik uygulamalara ve uluslararası eğitim politikalarına kadar geniş bir yelpazede incelenmekte; kavramlar arası yoğun bağlantılar ise bu alanın disiplinler arası ve dinamik karakterini güçlü biçimde yansıtmaktadır.

Şekil 7. Eğitimde güven konulu yayınlarda anahtar kelime eş oluşum ağı (Overlay Görselleştirme, En az 2 tekrar, VOSviewer)

Şekil 7’de sunulan overlay görselleştirme, eğitimde güven alanyazınında öne çıkan anahtar kavramların zaman içerisindeki gelişim eğilimlerini ortaya koymaktadır. Haritada yer alan renkler, her bir kavramın alanyazınında hangi dönemde daha görünür olduğunu ifade etmektedir. Mavi ve mor tonlar yaklaşık 2016–2018 döneminde öne çıkan kavramları; yeşil tonlar 2019–2021 aralığını; sarı tonlar ise özellikle 2022 sonrası daha sık tartışılan güncel temaları temsil etmektedir.

Haritada mavi ve mor renkte yer alan güven (trust), liderlik (leadership), okul liderliği (school leadership), mesleki öğrenme (professional learning), dağıtılmış liderlik (distributed leadership) ve örgütsel güven (organizational trust) gibi kavramlar, alanyazının tarihsel çekirdeğini

oluşturmaktadır. Bu kavramların erken yıllarda yoğunlaşması, güven araştırmalarının başlangıçta örgütsel yapı, liderlik rolleri, okul geliştirme süreçleri ve mesleki öğrenme gibi yönetsel ve kurumsal temalar etrafında şekillendiğini göstermektedir. Bu dönemde ortaya çıkan pratik mimarileri (practice architectures), profesyonellik (professionalism) ve hesap verebilirlik (accountability) gibi kavramlar da aynı tematik yönelimi desteklemektedir.

Yeşil tonlarda yoğunlaşan kavramlar arasında öğretmen mesleki öğrenmesi (teacher professional learning), öğretmen iş birliği (teacher collaboration), öğretmen etkenliği (teacher agency), sosyal sermaye (social capital), öğretmen liderliği (teacher leadership) ve öğretmenlere duyulan güvenin alt boyutları olan relational trust ve trust in principal bulunmaktadır. Bu kavramların 2019–2021 döneminde öne çıkması, güven olgusunun giderek daha fazla öğretmen etkileşimleri, profesyonel öğrenme toplulukları, kolektif etkinlik, öğretmen özerkliği ve okul içi sosyal süreçler bağlamında ele alındığını göstermektedir. Bu yapı, güven araştırmalarının odağının lider merkezli yaklaşımlardan öğretmen merkezli ve ilişki temelli modellere doğru genişlediğini ortaya koymaktadır.

Sarı tonlarda yer alan kavramlar, güven araştırmalarının son yıllarda öncelik verdiği güncel yönelimleri yansıtmaktadır. Bunlar arasında öğretmen güveni (teacher trust), öz-düzenlemeli öğrenme (self-regulated learning), politika uygulaması (policy enactment), iş birliğine dayalı öğrenme (collaborative learning), öğretmen bağlılığı (teacher commitment), kentsel okullar (urban schools) ve sınıf yapısı (class composition) gibi kavramlar bulunmaktadır. Ayrıca gender, COVID-19, Chile, Kuwait gibi kavramların sarıya yakın konumlanması, son yıllarda güven çalışmalarının yalnızca okul içi dinamiklere değil, pandemi etkileri, toplumsal cinsiyet ilişkileri, ülke bağlamları, sosyo-politik koşullar ve küresel krizler çerçevesinde de ele alındığını göstermektedir.

COVID-19 sonrasına ilişkin bu yönelimi güçlendiren ampirik bulgular alanyazında açıkça raporlanmaktadır. Öğretmen tükenmişliğinin pandemi döneminde belirgin biçimde arttığı ve bunun örgütsel güven üzerinde anlamlı negatif etkiler yarattığı gösterilmiştir (Sokal vd., 2020). Benzer şekilde, pandemi sonrası yapılan çok uluslu bir araştırmada öğretmenlerin kurumsal güven algılarının, uzaktan eğitime geçiş sürecindeki yönetsel destek düzeyiyle güçlü biçimde ilişkili olduğu bulunmuştur (Kim & Asbury, 2020). OECD'nin 2021 raporu da pandemi koşullarında yönetici-öğretmen güven ilişkisinin özellikle kriz yönetimi, iletişim sıklığı ve psikolojik destek düzeyi tarafından şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, overlay haritasında COVID-19 ve toplumsal cinsiyet (gender) gibi kavramların güncel yıllara yakın konumlanmasını doğrulamaktadır.

Genel olarak overlay haritası, eğitimde güven alanyazınının zaman içinde belirgin bir paradigma dönüşümünden geçtiğini göstermektedir. Erken dönemlerde daha çok liderlik, okul geliştirme ve kurumsal güven ekseninde üretilen çalışmalar, pandemi sonrası dönemde öğretmen psikolojisi, öğrenme süreçleri, politika uygulamaları, kültürel bağlamlar, sosyal adalet, profesyonel topluluklar ve dijitalleşme gibi çok katmanlı alanlara doğru genişlemiştir. Bu dönüşüm, güven kavramının örgütsel bir yapı olmaktan çıkarak çok boyutlu, pedagojik, sosyolojik ve kültürel yönleriyle yeniden tanımlanmaya başladığını göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, 1990–2024 döneminde WOS veri tabanında yayımlanan ve eğitim bağlamında güven (trust in education) teması etrafında şekillenen bilimsel yayınlar, betimleyici ve bibliyometrik analiz yöntemleriyle incelenmiştir. Çalışmaya dâhil edilen yayınlar; yayın yılı, yayımlandığı dergi, ülke ve dil gibi değişkenler çerçevesinde tanımlayıcı analizlerle, yazar, çalışma, dergi ve kurum temelli atıf analizleriyle birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca yazar, kurum ve ülke düzeyinde ortak yazarlık (co-authorship) ağları; anahtar kelimelere dayalı kavram eş oluşumları (co-word analysis) ve zaman içindeki tematik değişimleri gösteren overlay görselleştirmeleri aracılığıyla kapsamlı bibliyometrik analizler gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemsel bütünlük hem alanyazının yapısal ilişkilerini hem de tematik gelişimini nesnel ölçütlerle görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Araştırma bulguları bütüncül olarak değerlendirildiğinde, eğitimde güven konusuna yönelik akademik ilginin özellikle 2010 yılı sonrasında belirgin biçimde arttığı; güven kavramının bu dönemden itibaren öğretmen rolleri, liderlik yapıları, örgütsel iklim ve mesleki etkileşim gibi çok katmanlı bağlamlarda ele alındığı görülmüştür. Son yıllarda kişiselleştirilmiş öğrenme, makine öğrenmesi, eşitsizlik, tükenmişlik ve motivasyon gibi kavramların ağ içinde daha görünür hâle gelmesi, güven araştırmalarının pedagojik süreçlerden dijitalleşme ve psikososyal faktörlere doğru genişlediğini göstermektedir. Ayrıca COVID-19 sonrası dönemde öğretmen tükenmişliği, dijital geçiş süreçleri ve okul iklimine ilişkin artan ihtiyaçların, güven temasının alanyazında daha yoğun şekilde çalışılmasına yol açtığı görülmektedir. Bu görünürlük artışı, özellikle 2020 sonrası yayınlarda ölçümsel bulgularla desteklenen yeni temaların belirginleşmesiyle birlikte, güven alanyazınının hem disiplinler arası hem de küresel ölçekte daha çeşitlenen iş birliği yapılarıyla zenginleştiğini ortaya koymaktadır.

Tanımlayıcı analiz bulguları değerlendirildiğinde, eğitimde güven temalı yayınların 1990'lı yıllarda oldukça sınırlı olduğu; 2000'li yılların başlarından itibaren ise istikrarlı bir artış eğilimi gösterdiği görülmektedir. Bu artış, WoS eğilimleriyle uyumlu biçimde 2010 sonrası dönemde belirginleşmiş; özellikle 2019–2023 yılları arasında yayın sayılarının görece yüksek düzeylerde seyrettiği dikkat çekmiştir. Bu dönemde yıllar itibarıyla sınırlı dalgalanmalar gözlenmekle birlikte, 2023 yılında da alandaki yayın üretiminin yüksek düzeyde sürdüğü görülmektedir. Analize göre en yüksek yayın sayısına 2024 yılında ulaşılmıştır. Bu bulgular, pandemi döneminin (2020) tek başına belirleyici bir kırılma yaratmaktan ziyade, güven temasına yönelik akademik ilginin daha geniş bir zaman dilimine yayılan, kademeli ve süreklilik gösteren bir artış dinamiği taşıdığını göstermektedir. Bununla birlikte pandemi sürecinin öğretmen iyi oluşu, okul iklimi, belirsizlik koşullarında liderlik ve örgütsel dayanıklılık gibi temalara yönelik akademik ilgiyi artırdığı; dolayısıyla güven olgusunun pedagojik ve yönetsel süreçlerle ilişkilendirilmesinin bu dönemde daha görünür hâle geldiği söylenebilir (Çolak vd., 2023; Hallinger & Kovačević, 2019; Liu vd., 2022; Tuti & Özdemir, 2024). Ancak genel eğilim değerlendirildiğinde, pandemi etkisinin ani bir sıçramadan çok, var olan araştırma yönelimleriyle örtüşen ve bu yönelimleri hızlandıran bir etkileşim yarattığı anlaşılmaktadır.

Yayımların ağırlıklı olarak eğitim yönetimi ve liderlik odaklı dergilerde –özellikle *Journal of Educational Administration*, *Educational Management Administration &*

Leadership, Leadership and Policy in Schools ve *International Journal of Leadership in Education* gibi alanın üst düzey dergilerinde– yayımlanması, güvenin çoğunlukla yönetsel bakışıyla ele alındığını ve okul liderliği pratikleri ile öğretmen davranışları bağlamında incelendiğini göstermektedir. Benzer biçimde, *Educational Administration Quarterly* ve öğretmen eğitimi odaklı dergiler olan *Teaching and Teacher Education* ile *Professional Development in Education*’da yer alan çalışmalar da güvenin okulun örgütsel kültürü, profesyonel etkileşim ağları ve öğretmen-öğretmen / öğretmen-yönetici ilişkileriyle yakından ilişkili biçimde kavramsallaştırıldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, güvenin yalnızca pedagojik bir kavram değil; aynı zamanda örgütsel kültür, profesyonel etkileşim ve eğitim politikalarının uygulanabilirliği açısından da temel bir parametre olduğunu göstermektedir (Handford & Leithwood, 2013; Van Maele vd., 2014). Nitekim son yıllarda güven olgusu; öğrenme analitikleri, yapay zekâ destekli karar sistemleri ve algoritmik hesap verebilirlik gibi kavramlarla birlikte giderek daha bütüncül bir çerçevede ele alınmaktadır (Knox, 2020; Luo, 2024; Rossi, 2019; Ryan, 2020). Bu bağlamda elde edilen bulgular, sadece yayın hacmindeki artışı değil; alanyazında tematik bir dönüşümün, kavramsal genişlemenin ve epistemolojik derinleşmenin gerçekleştiğini göstermektedir. Eğitimde güven kavramı, bireyler arası ilişki odaklı bir yapıdan çıkmakta; çok katmanlı, bağlamsal ve disiplinler arası bir araştırma alanına doğru evrilmektedir. Son on yılda artan kavram çeşitliliği ve ülkeler arası iş birliği ağlarının güçlenmesi, bu dönüşümün yapısal ve tematik olarak olgunlaştığını da göstermektedir.

Atıf temelli etki analizi bulguları, eğitimde güven alanyazınının yalnızca niceliksel üretkenlikle değil, aynı zamanda bilimsel görünürlük ve etki düzeyiyle de şekillendiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda, alanda en çok atıf alan yazarların başında Hoy ve Tschannen-Moran gelmektedir. Bu iki yazarın yalnızca iki yayımla altı yüz doksan iki atıf almış olması, onların güven olgusunu teorik düzeyde yapılandıran ve sahadaki çalışmalara yön veren kurucu çalışmalara imza attığını göstermektedir (Tschannen-Moran & Hoy, 2000). Nitekim bu durum, alanyazında yoğun biçimde referans verilen temel kaynakların, yayın sayısından ziyade kavramsal derinlik ve teori üretimi üzerinden değerlendirildiğini desteklemektedir (Hallinger & Kovačević, 2019). Ayrıca hem yayın hem de atıf bakımından öne çıkan Hallinger’in toplam bağlantı gücünün yüksek olması, liderlik ve güven ekseninde yürütülen çalışmaların uluslararası araştırma ağlarıyla desteklendiğini göstermektedir. Benzer şekilde, College of William & Mary ve Ohio State University gibi kurumların yüksek atıf düzeyleri, bu üniversitelerin eğitim yönetimi alanında güven temelli araştırmalar açısından referans noktaları hâline geldiğini ortaya koymaktadır. Adıyaman Üniversitesi’nin altı yayına ek olarak iki yüz otuz bir atıf alması ve en yüksek bağlantı gücüne sahip olması, Türkiye’nin bu alandaki yükselen akademik katkısını yansıtmaktadır. Bu bulgu, yerel bağlamda yürütülen çalışmaların uluslararası düzeyde görünürlük kazandığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Ayrıca Türkiye’nin merkeziyetçi eğitim sistemi göz önüne alındığında, bu düzeyde bir atıf etkisinin ortaya çıkması, kurumsal araştırma kapasitesinin ulusal yapısal kısıtlara rağmen alanyazında güçlü bir etki yaratabildiğini göstermektedir. Ayrıca en fazla yayın yapan ülkelere göre genel örüntü, yayın sayısı ile etki göstergelerinin her zaman paralel ilerlemediğini ortaya koymaktadır. ABD hem yayın

sayısı hem atıf hem de bağlantı gücünde açık ara öndeyken, Çin’in görece daha az yayına rağmen çok yüksek atıf alması; Türkiye’nin ise yüksek bağlantı gücüyle dikkat çekmesi farklı ülke profillerinin alana değişen biçimlerde katkıda bulunduğunu göstermektedir. Bu çerçevede özellikle Afrika kıtasından Güney Afrika’nın yalnızca sekiz yayımla dört yüz atıf ve oldukça yüksek bir bağlantı gücüne ulaşması, bölgenin uluslararası ortak yazarlı araştırmalarda stratejik bir konum elde ettiğini göstermektedir. Bu bulgu, eğitimde güven araştırmalarının coğrafi olarak çeşitlendiğini ve küresel iş birliği ağlarının giderek daha belirgin hâle geldiğini desteklemektedir.

İş birliği ve kavram ağı bulguları, eğitimde güven temalı alanyazınının yalnızca içeriksel gelişim değil, aynı zamanda yapısal ağlar üzerinden de evrim geçirdiğini göstermektedir. Araştırmanın üçüncü sorusu doğrultusunda gerçekleştirilen yazar, kurum ve ülke düzeyindeki ortak yazarlık analizleri, alanyazında bazı araştırmacıların ve kurumların ağ merkezinde konumlandığını ve bu yapıların bilgi üretimini yönlendiren ana aktörler olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin, yazar düzeyinde Ali Çağatay Kılınç, Mehmet Şükrü Bellibaş ve Sedat Gümüş gibi isimler; Kurum düzeyindeki ortak yazarlık ağı, eğitimde güven araştırmalarında Avustralya merkezli kurumların belirgin biçimde baskın bir konumda olduğunu göstermektedir. Macquarie University, University of Queensland, Australian Catholic University ve Queensland University of Technology gibi kurumlar ağı merkezinde yer almakta ve karşılıklı güçlü bağlantılar oluşturmaktadır. University of Melbourne ise hem Avustralya içindeki ağ bütünlüğünü destekleyen hem de Türkiye gibi farklı ülke kurumlarına uzanan bağlantılarıyla köprü işlevi görmektedir. Mersin Üniversitesi ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesi gibi Türkiye merkezli kurumların bu geniş Avustralya kümesine sınırlı fakat görünür biçimde eklemelendiği görülmektedir. Ayrıca Glasgow ve Durham gibi kurumlar düşük yoğunluklu bağlantılarla ağı çevresinde konumlanmaktadır. Bu yapı, kurumsal iş birliğinin yalnızca coğrafi yakınlıkla değil, aynı zamanda tematik uzmanlaşma ve akademik merkezlilik etrafında şekillendiğini göstermektedir. Ülke düzeyinde ise ABD, Çin ve İngiltere’nin yüksek bağlantı gücü, bu ülkelerin yalnızca yayın üretiminde değil, aynı zamanda çok uluslu akademik ortaklıklarda da lider konumda olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, Bellibaş ve Gümüş (2021) tarafından vurgulanan “bilimsel üretimde merkeziyet” ve “küresel araştırma düğümleri” kavramlarını doğrular niteliktedir. Ayrıca, Çin ve Güney Afrika gibi ülkelerin sınırlı yayın sayısına rağmen yüksek bağlantı gücüne sahip olması, bu ülkelerin küresel araştırma sisteminde köprü roller üstlendiğini ve stratejik iş birlikleri geliştirdiğini göstermektedir. Yazarlar arasında ise bazı figürlerin (ör. Hallinger, Tschannen-Moran, Hoy) az sayıda yayımla yüksek atıf alarak alanın kurucu ve yön verici akademisyenleri hâline geldiği anlaşılmaktadır.

Eğitimde güven konusuna ilişkin alanyazında öne çıkan temalar ve kavramlar, eş-oluşum (co-occurrence) ağ analizine dayalı olarak incelendiğinde güvenin öğretmen rolleri, liderlik, okul örgütü ve sosyal bağlamlarla güçlü biçimde ilişkili bütüncül bir yapıda ele alındığı görülmektedir. Yüksek tekrar sıklığına sahip güven (trust), liderlik (leadership), öğretmenlere duyulan güven (teacher trust), ilişkisel güven (relational trust), okul liderliği (school leadership) ve dağıtılmış liderlik (distributed leadership) gibi çekirdek kavramlar, alanyazının uzun bir dönem örgütsel yapı ve liderlik pratikleri etrafında şekillendiğini göstermektedir.

Bununla birlikte turuncu ve mor kümelerde yer alan okul geliştirme (school improvement), profesyonellik (professionalism), practice architectures, pedagojik yaklaşımlar, örgüt kültürü (organizational culture) ve özgüven (confidence) gibi kavramların görünürlüğü, güvenin mesleki pratiklerin niteliği, pedagojik süreçler ve kültürel yapılarla birlikte ele alındığını göstermektedir. Son yıllarda belirginleşen öğretmen failliği (teacher agency), öğretmen iş birliği (teacher collaboration), sosyal sermaye (social capital), yönetim (governance), politika uygulama süreçleri (policy enactment), toplumsal cinsiyet (gender) ve yükseköğretim (higher education) gibi temalar ise güven araştırmalarının öğretmen özerkliği, sosyal ağlar, profesyonel topluluklar ve politika süreçleriyle daha yoğun biçimde kesiştiğine işaret etmektedir. Overlay haritasında sarı tonlarla görülen COVID-19, iş doyumu (job satisfaction), motivasyon (motivation) ve ülke bağlamları (Finland, Chile, Kuwait, PISA) ise güvenin pandemi sonrası psikososyal koşullar, ulusal politikalar ve karşılaştırmalı eğitim bağlamlarında giderek daha fazla tartışıldığını göstermektedir. Bu bütüncül yapı, güven kavramının başlangıçtaki liderlik ve örgütsel odaklı çerçeveden uzaklaşarak çok katmanlı, disiplinler arası ve bağlamsal olarak genişleyen bir araştırma alanına dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma eğitimde güven alanyazınının zaman içindeki gelişimini, tematik çeşitliliğini ve etki düzeyini bütüncül biçimde ortaya koyarak alanın mevcut durumuna ilişkin kapsamlı bir çerçeve sunmuştur. Bulgular, güven kavramının örgütsel süreçlerle sınırlı bir yapıdan çıkarak bireysel deneyimler, dijital dönüşüm ve toplumsal bağlamlarla daha güçlü etkileşimler kuran çok boyutlu bir olguya dönüştüğünü göstermektedir. Bu genişleyen kuramsal ve metodolojik alan, gelecekteki bibliyometrik çalışmalar için daha kapsayıcı veri kaynaklarına ve bütüncül analiz tasarımlarına ihtiyaç olduğunu işaret etmektedir. Bu doğrultuda, ilerleyen araştırmalarda yalnızca WoS veri tabanına bağlı kalınmayıp Scopus, ERIC, Google Scholar ve EBSCOhost gibi farklı akademik veri tabanlarının birlikte kullanılması; makalelere ek olarak kitap bölümleri, editöryal değerlendirmeler ve konferans bildirilerinin de veri setine dâhil edilmesi önerilmektedir. Ayrıca VOSviewer'ın yanı sıra Pajek, CiteSpace, R-Studio ve Ucinet gibi çeşitli bibliyometrik yazılımların kullanılması, ağ yapılarının ve tematik gelişimin çok yönlü biçimde incelenmesine katkı sağlayacaktır. Bibliyometrik bulguların içerik analizi veya tematik analiz gibi nitel yöntemlerle desteklendiği karma yöntem tasarımları ise güven araştırmalarının hem kuramsal derinliğini hem de uygulamaya dönük açıklayıcılığını artırma potansiyeline sahiptir. Bu bütüncül yaklaşım, gelecekte güven olgusunun eğitim politikaları, dijital ekosistemler ve mesleki etkileşim ağları bağlamında daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına olanak sağlayacaktır.

Yazar Katkı Oranı

Yazar çalışmada başka bir yazarın katkısı olmadığını ve çalışmanın son hâlini okuduğunu ve onayladığını beyan etmektedir.

Etik Kurul Beyanı

Yazarlar çalışmasının etik kurul iznine tabi olmadığını ve çalışmanın tüm sürecinde Committee on Publication Ethics (COPE)' tarafından belirlenen kurallara uyulduğunu beyan etmektedir.

Çatışma Beyanı

Yazar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Üretken Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Bu çalışmanın Abstract ve Extended Abstract bölümlerinde İngilizce dil düzenlemesi (academic polishing) amacıyla DeepL adlı üretken yapay zekâ aracı kullanılmıştır. Kullanım amacı yalnızca dilsel akıcılığın ve akademik üslubun iyileştirilmesi ile sınırlıdır. Üretilen tüm çıktılar yazar tarafından kontrol edilmiş, doğrulanmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Çalışmanın içeriğine ilişkin tüm akademik ve etik sorumluluk yazara aittir.

Kaynakça

- Adıgüzelli, Y. (2016). Dağıtılmış liderlik ile örgütsel güven arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 41(185), 269–280. <https://doi.org/10.15390/EB.2016.6218>.
- Akın, U. (2015). Okullarda örgütsel sinizm ve güven ilişkisinin incelenmesi: Öğretmenler üzerinde bir araştırma. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 175–189. <https://doi.org/10.15390/EB.2015.4721>.
- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959–975. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>.
- Atik, S., & Çelik, O. T. (2020). An investigation of the relationship between school principals' empowering leadership style and teachers' job satisfaction: The role of trust and psychological empowerment. *International Online Journal of Educational Sciences*, 12(3), 177–193.
- Bellibaş, M. Ş., & Gümüş, S. (2021). The effect of learning-centred leadership and teacher trust on teacher professional learning: Evidence from a centralised education system. *Professional Development in Education*, 49(5), 925–937. <https://doi.org/10.1080/19415257.2021.1879234>.
- Borgonovi, F., & Burns, T. (2015). *The educational roots of trust* (OECD Education Working Paper No. 119). <https://doi.org/10.1787/5js6bhl4mxjg-en>.
- Bozkurt, S., Çoban, Ö., & Çolakoğlu, M. H. (2020). Örgütsel güven düzeyi ve toksik liderlik davranışları ilişkisinde örgütsel bağlılığın aracı etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(3), 704–719. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2018045608>.
- Bryk, A. S., & Schneider, B. (2003). Trust in schools: A core resource for school reform. *Educational Leadership*, 60(6), 40–45.
- Bulgrin, E., & Semedeton, S. V. (2024). The importance of trust in education decentralisation in West Africa. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 54(6), 914–932. <https://doi.org/10.1080/03057925.2022.2149238>.
- Cheng, T. J., Chen, J., & Bryant, D. (2021). Teacher leaders' emotions mirror teacher professionalism via collegial trust. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 30, 361–373. <https://doi.org/10.1007/s40299-021-00551-3>.
- Choi, S., Gümüş, S., Campbell, P., Lu, J., & Ho, C. S. M. (2025). Principal–teacher perceptual (in)congruence in instructional leadership, teacher collaboration, and organisational trust in Hong Kong schools. *Educational Management Administration & Leadership*. Advance online publication.

- <https://doi.org/10.1177/17411432251389093>.
- Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ., Sever, Y., & Altinkurt, Y. (2023). Öğretmenlerin örgütsel güvenleri ile özerklikleri arasındaki ilişkide örgütsel güç mesafesi algısının aracı rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 488–501. <https://doi.org/10.33206/mjss.1210467>
- Dahleez, K., & Aboramadan, M. (2022). Servant leadership and job satisfaction in higher education: The mediating roles of organizational justice and organizational trust. *International Journal of Leadership in Education*, 1–22. <https://doi.org/10.1080/13603124.2022.2052753>
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285–296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>.
- Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105, 1809–1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>.
- Fisher, A., & Tallant, J. (2020). Trust in education. *Educational Philosophy and Theory*, 52(7), 780–790. <https://doi.org/10.1080/00131857.2019.1692304>.
- Fulmer, C. A., & Dirks, K. T. (2018). Multilevel trust: A theoretical and practical imperative. *Journal of Trust Research*, 8(2), 137–141. <https://doi.org/10.1080/21515581.2018.1531657>.
- Goddard, R. D., Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (2001). A multilevel examination of the distribution and effects of teacher trust in students and parents in urban elementary schools. *The Elementary School Journal*, 102(1), 3–17. <https://doi.org/10.1086/499690>.
- Hallinger, P., & Kovačević, J. (2019). A bibliometric review of research on educational administration: Science mapping the literature, 1960 to 2018. *Review of Educational Research*, 89(3), 335–369. <https://doi.org/10.3102/0034654319830380>.
- Handford, V., & Leithwood, K. (2013). Why teachers trust school leaders. *Journal of Educational Administration*, 51(2), 194–212. <https://doi.org/10.1108/09578231311304706>.
- Hendawy Al-Mahdy, Y. F., Hallinger, P., Emam, M., Hammad, W., Alabri, K. M., & Al-Harthi, K. (2021). Supporting teacher professional learning in Oman: The effects of principal leadership, teacher trust, and teacher agency. *Educational Management Administration & Leadership*, 52(2), 395–416. <https://doi.org/10.1177/17411432211064428>
- Kagy, L. (2010). *Teacher trust and leadership behaviours used by elementary school principals* (Unpublished doctoral dissertation). Northcentral University.
- Kılınç, A. Ç., Polatcan, M., Savaş, G., & Er, E. (2022). How transformational leadership influences teachers' commitment and innovative practices: Understanding the moderating role of trust in principal. *Educational Management Administration & Leadership*, 52(2), 455–474. <https://doi.org/10.1177/17411432221082803>.
- Kim, L. E., & Asbury, K. (2020). Like a rug had been pulled from under you: The impact of COVID-19 on teachers in England. *British Journal of Educational Psychology*, 90(4), 1062–1083. <https://doi.org/10.1111/bjep.12381>.
- Kolleck, N. (2023). Trust in cross-sector alliances: Towards a theory of relational trust in multi-professional education networks. *Educational Management Administration & Leadership*, 51(6), 1362–1382. <https://doi.org/10.1177/17411432211043876>.
- Knox, J. (2020). Artificial intelligence and education in China. *Learning, Media and Technology*, 45(3), 298–311. <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1754236>.
- Kouhsari, M., Chen, J., & Amirian, S. K. (2022). The effect of principal emotional intelligence on teacher performance: Mediating roles of organizational trust and professional learning community. *Leadership and Policy in Schools*, 22(4), 1099–1113. <https://doi.org/10.1080/15700763.2022.2088392>.
- Leithwood, K., Patten, S., & Jantzi, D. (2010). Testing a conception of how school leadership influences student learning. *Educational Administration Quarterly*, 46(5), 671–706. <https://doi.org/10.1177/0013161X10377347>.
- Liu, S., Hallinger, P., & Feng, D. (2016). Learning-centered leadership and teacher learning in China: Does trust matter? *Journal of Educational Administration*, 54(6), 661–682. <https://doi.org/10.1108/JEA-02-2016-0015>.
- Liu, L., Liu, P., Yang, H., Yao, H., & Thien, L. M. (2022). The relationship between distributed leadership and teacher well-being: The mediating roles of organisational trust. *Educational Management Administration & Leadership*, 52(4), 837–853. <https://doi.org/10.1177/17411432221113683>.
- Luo, J. (2024). *How does GenAI affect trust in teacher-student relationships? Insights from students' assessment experiences*. *Teaching in Higher Education*, 30(4), 991–1006. <https://doi.org/10.1080/13562517.2024.2341005>.
- Louis, K. S. (2007). Trust and improvement in schools. *Journal of Educational Change*, 8(1), 1–24. <https://doi.org/10.1007/s10833-006-9015-5>.
- Mishra, A. (1996). Trust and crisis. In R. M. Kramer & T. R. Tyler (Eds.), *Trust in organizations* (pp. 288–301). Sage.
- Moral-Muñoz, J. A., Viedma, E. H., Espejo, A. L. S., & Cobo, M. J. (2020). Software tools for conducting bibliometric analysis in science: An up-to-date review. *El Profesional de la Información*, 29(1), e290103. <https://doi.org/10.3145/epi.2020.ene.03>.
- Niedlich, S., Kallfaß, A., Pohle, S., & Bormann, I. (2021). A comprehensive view of trust in education: Conclusions from a systematic literature review. *Review of Education*, 9(1), 124–158. <https://doi.org/10.1002/rev3.3239>.
- OECD. (2021). *The state of school education: One year into the COVID-19 pandemic*. OECD Publishing.
- Özdemir, M., Abaşı, K., Mavi, D., & others. (2024). School and teacher level predictors of organizational loyalty in an era of school reform. *Asia Pacific Education Review*, 25, 57–72. <https://doi.org/10.1007/s12564-023-09874-w>.
- Polatcan, M., Bellibaş, M. Ş., & Apaydın, Ç. (2025). Cultural and psychological dynamics in school leadership: The moderating role of trust in the relationship between teachers' cultural values and their expectations for paternalistic leadership. *European Journal of Education*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1111/ejed.70002>.
- Rossi, F. (2019). Building trust in artificial intelligence. *Journal of International Affairs*, 72(1), 127–134. <https://www.jstor.org/stable/26588348>.
- Rotter, J. B. (1967). A new scale for the measurement of interpersonal trust. *Journal of Personality*, 35(4), 651–665. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1967.tb01454.x>.

- Ryan, M. (2020). In AI we trust: Ethics, artificial intelligence, and reliability. *Science and Engineering Ethics*, 26, 2749–2767. <https://doi.org/10.1007/s11948-020-00228-y>.
- Sokal, L., Trudel, L., & Babb, J. (2020). Supporting teachers in times of change: The job demands–resources model and teacher burnout during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Educational Research*, 100, 101586.
- Sun, J., Zhang, R., & Forsyth, P. B. (2023). The effects of teacher trust on student learning and the malleability of teacher trust to school leadership: A 35-year meta-analysis. *Educational Administration Quarterly*, 59(4), 744–810. <https://doi.org/10.1177/0013161X231183662>.
- Sutherland, I. E. (2017). Learning and growing: Trust, leadership, and response to crisis. *Journal of Educational Administration*, 55(1), 2–17. <https://doi.org/10.1108/JEA-10-2015-0097>.
- Thomsen, M., Karsten, S., & Oort, F. J. (2016). Distance in schools: The influence of psychological and structural distance from management on teachers' trust in management, organisational commitment, and organisational citizenship behaviour. *School Effectiveness and School Improvement*, 27(4), 594–612. <https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1158193>.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (2000). A multidisciplinary analysis of the nature, meaning, and measurement of trust. *Review of Educational Research*, 70(4), 547–593. <https://doi.org/10.3102/00346543070004547>.
- Tschannen-Moran, M. (2009). Fostering teacher professionalism in schools: The role of leadership orientation and trust. *Educational Administration Quarterly*, 45(2), 217–247. <https://doi.org/10.1177/0013161X08330501>.
- Tschannen-Moran, M. (2020). *Organizational trust in schools*. In Oxford Research Encyclopedia of Education. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.681>.
- Tuti, G., & Özdemir, M. (2024). Karizmatik liderlik, lidere güven ve duygusal emeğe yönelik öğretmen görüşleri: Trabzon ili örneği. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 61, 164–186. <https://doi.org/10.9779/pauefd.1314078>.
- Tuti, G., & Demirbaş, Y. (2025). Lider olarak okul müdürüne duyulan güven düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 12(3), 319–342. <https://doi.org/10.33907/turkjes.1706994>.
- Uzun, T. (2018). Öğretmenlerin algıladığı örgütsel destek ile örgütsel özdeşleşme ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişki: Örgütsel güvenin aracı rolü. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(18), 133–155.
- Van Eck, N., & Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523–538. <https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3>.
- Van Maele, D., & Van Houtte, M. (2011). The quality of school life: Teacher–student trust relationships and the organizational school context. *Social Indicators Research*, 100(1), 85–100. <https://doi.org/10.1007/s11205-010-9605-8>.
- Van Maele, D., Van Houtte, M., & Forsyth, P. B. (2014). Introduction: Trust as a matter of equity and excellence in education. In D. Van Maele, P. B. Forsyth, & M. Van Houtte (Eds.), *Trust and school life* (pp. 1–33). Springer.
- Yin, H. B., Lee, J. C. K., Jin, Y. L., & Zhang, Z. H. (2013). The effect of trust on teacher empowerment: The mediation of teacher efficacy. *Educational Studies*, 39(1), 13–28. <https://doi.org/10.1080/03055698.2012.666339>.
- Yu, D., & Chen, J. (2023). Emotional well-being and performance of middle leaders: The role of organisational trust in early childhood education. *Journal of Educational Administration*, 61(6), 549–566. <https://doi.org/10.1108/JEA-11-2022-0196>.
- Zhang, W., Bowers, A. J., & Pang, S. (2023). Promoting teacher knowledge sharing in China: The fostering roles of authentic leadership, reciprocity norms, and organizational trust. *Educational Management Administration & Leadership*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/17411432231199573>.
- Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429–472. <https://doi.org/10.1177/10944281145626>.

Extended Abstract

Introduction

Trust is a cognitive and affective construct grounded in individuals' positive expectations about the intentions and behavior of others (Tschannen-Moran & Hoy, 2000). In organizational settings, trust enhances cooperation and efficiency by reducing the attention individuals must devote to uncertainty (Louis, 2007), whereas distrust redirects energy toward monitoring others and ultimately weakens institutional functioning (Rotter, 1967). Schools, which depend on intensive human interaction and multiple stakeholder groups, rely on trust to support leadership, decision making, change processes and the overall learning climate. However, accountability pressures, performance-based evaluation and surveillance-oriented governance have made trust relations increasingly fragile (Bulgrin & Semedeton, 2024; Kolleck, 2023; Niedlich et al., 2020). Recent work further shows that trust in educational systems has become more vulnerable under shifting governance environments (Fisher & Tallant, 2020; Mishra, 1996).

Trust is shaped not only by interpersonal dynamics but also by institutional arrangements such as accountability regimes, evaluation structures and governance systems (Borgonovi & Burns, 2015; Niedlich et al., 2021). Research indicates that trust operates across individual, organizational and systemic layers, although studies adopting an explicit multilevel perspective remain limited (Fulmer & Dirks, 2018; Niedlich et al., 2020). Trust facilitates the routine functioning of schools, strengthens teacher participation, supports improvement processes and contributes to student outcomes (Bryk & Schneider, 2003; Goddard et al., 2001; Tschannen-Moran, 2020). Education therefore constitutes a relational environment in which trust is continually produced and reconstructed (Borgonovi & Burns, 2015).

Within this broader structure, trust in education is commonly examined in three dimensions: trust in principals, trust in colleagues, and organizational trust (Tschannen-Moran, 2009). Trust in principals depends on perceptions of fairness, transparency and support (Handford & Leithwood, 2013; Hoy & Tschannen-Moran, 2000). Trust in colleagues arises from professional solidarity and confidence in peers' competence (Van Maele & Van Houtte, 2011). Organizational trust reflects alignment with school values, policies and practices and contributes to innovation, collective capacity and organizational learning (Goddard et al., 2001; Hendawy Al-Mahdy et al., 2021; Leithwood et al., 2010). Recent findings show that trust strengthens the effectiveness of leadership models including distributed, empowering, authentic, paternalistic and servant leadership (Adıgüzelli, 2016; Atik & Çelik, 2020; Dahleez & Aboramadan, 2022; Polatcan et al., 2025; Zhang et al., 2023).

Trust also shapes pedagogical processes and individual dispositions. Teachers' openness to innovation, collaboration and professional commitment, as well as students' academic performance and sense of belonging, are strongly associated with trust (Bryk & Schneider, 2003; Cheng et al., 2021; Sun et al., 2023; Tschannen-Moran, 2020). Trust supports teacher well being, agency and professional learning (Choi et al., 2025; Liu et al., 2024) and increases teacher participation in decision making (Hendawy Al-Mahdy et al., 2021). Organizational behavior studies further show that trust reinforces teacher loyalty (Özdemir et al., 2024), leader member relationships (Kagy, 2010), organizational

identification (Uzun, 2018), emotional labor (Tuti & Özdemir, 2024), autonomy (Çolak et al., 2023) and leadership effectiveness (Liu et al., 2016; Tuti & Demirbaş, 2025; Sutherland, 2017; Tschannen-Moran, 2009). Conversely, low trust is associated with organizational cynicism (Akin, 2015), psychological distance (Thomsen et al., 2016) and toxic leadership (Bozkurt et al., 2020). Trust also promotes knowledge sharing, collaboration and reciprocity norms (Yu & Chen, 2023; Zhang et al., 2023).

At the systemic level, reciprocal trust among stakeholders contributes to coherent governance (Bulgrin & Semedeton, 2024). Cross national findings show that historical, cultural and policy foundations significantly shape systemic trust (Banwo et al., 2022; Sun et al., 2023). Trust is also closely linked to policy enactment, crisis response and institutional resilience, particularly in the period following COVID-19 (Kim & Asbury, 2020; OECD, 2021; Sokal et al., 2020). Despite this extensive body of research, there is limited understanding of how trust research clusters thematically, which academic actors drive the field and how publication patterns evolve across time and geography. Bibliometric mapping provides a structured approach to addressing these gaps by examining trust research as a conceptual, thematic and structural network (Aria & Cuccurullo, 2017; Donthu et al., 2021; Moral-Muñoz et al., 2020). Accordingly, this study investigates publications on trust in education between 1990 and 2024 to:

1. What are the annual publication trends on trust in education between 1990 and 2024?
2. Which journals, countries, authors, and institutions have the greatest influence in this field based on publication and citation indicators?
3. What collaboration patterns emerge among authors, institutions, and countries within the research network on trust in education?
4. Which themes and concepts most frequently co-occur with trust in education, and how do these thematic structures evolve over time?

Method

This study employed a bibliometric research design to map the conceptual, structural, and intellectual patterns of the literature on trust in education. Scientific mapping techniques were used to identify thematic clusters and collaboration structures, following the methodological guidelines of Donthu et al. (2021) and Zupic and Čater (2015). All analyses and visualizations were conducted using VOSviewer 1.6.20, selected for its advanced capacity to generate co-authorship, co-citation, bibliographic coupling, and keyword co-occurrence networks (van Eck & Waltman, 2010).

The dataset was retrieved exclusively from the Web of Science Core Collection, which was chosen for its rigorous indexing standards and interdisciplinary coverage (Ellegaard & Wallin, 2015). Data collection took place on June 14, 2025, using the following search query:

TS= ("trust in education" OR "teacher trust" OR "student trust" OR "trust in principal*" OR "trust in school leader*" OR "trust in teacher*" OR "trust in school" OR "relational trust" OR "organizational trust" OR "interpersonal trust" OR "institutional trust") AND PY=(1990–2024) AND LA=(English). The initial search yielded 5,305 records. Restricting the dataset to English-language publications was a

deliberate methodological decision aimed at minimizing linguistic heterogeneity, ensuring conceptual comparability, and avoiding potential language-related bias in the bibliometric analysis. A multi-step filtering process was then applied: (1) only records under “Education & Educational Research,” “Psychology Educational,” “Education Scientific Disciplines,” and “Educational Special” were retained; (2) only peer-reviewed articles, reviews, and early access publications were included; (3) publications from unrelated fields (e.g., medicine, business, engineering) were removed using WoS categories and Citation Topics (Meso). After conceptual screening and manual verification, 202 publications constituted the final dataset. The analytical procedures addressed the study’s research questions by examining annual publication trends, authors’ and countries’ productivity and citation impact, key influential works, co-authorship networks, and keyword-based thematic structures. This integrated approach provides a concise yet comprehensive mapping of trust research in education.

Findings and Conclusion

This bibliometric study maps the intellectual structure and evolution of research on trust in education from 1990 to 2024 using 202 publications indexed in the Web of Science. The publication trajectory shows that research on trust was limited until the early 2000s but expanded substantially after 2010, reaching its highest output in 2024. This pattern aligns with broader shifts in educational governance and accountability reforms that have elevated trust as a central component of school effectiveness and organizational functioning (Bryk & Schneider, 2003; Tschannen-Moran, 2020). The sustained increase in publications in the period following the COVID-19 pandemic aligns with growing scholarly attention to teacher well-being, institutional reliability, and relational dynamics under conditions of uncertainty, rather than reflecting a sudden or isolated shift in research focus (Kim & Asbury, 2020; Sokal et al., 2020).

The concentration of studies in journals such as the *Journal of Educational Administration*, *Educational Management Administration & Leadership*, and *Leadership and Policy in Schools* indicates that trust continues to be conceptualized primarily within the domains of school leadership, organizational climate, and professional relationships. Contributions appearing in pedagogical journals, including *Teaching and Teacher Education*, reflect the field’s gradual expansion toward professional learning, classroom practice, and teacher–leader interactions, supporting recent calls to examine trust from both organizational and instructional perspectives (Van Maele et al., 2014; Louis, 2007).

Country-level patterns highlight the United States as the dominant contributor in terms of productivity, citations, and total link strength, which mirrors its established influence in the global educational leadership literature. Türkiye and Australia also demonstrate substantial and growing contributions. Türkiye’s unusually high link strength relative to its publication volume reflects the increasing prevalence of collaborative authorship and expanding scholarly networks in the country’s educational leadership community (Bellibaş & Gümüş, 2021). South Africa’s strong link strength, despite modest productivity, signals the country’s emerging role as a connector in international networks.

Citation analyses identify Hoy and Tschannen-Moran as foundational scholars whose theoretical models continue to shape conceptualizations of trust. The prominence of

Hallinger reinforces the tight relationship between trust research and leadership frameworks. At the institutional level, the College of William & Mary and Ohio State University remain core intellectual anchors, while Adıyaman University’s high link strength signals the growing visibility of institutions in developing contexts—even within centralized education systems.

Co-authorship networks reveal a structure in which theoretical leaders publish predominantly individually, while emerging and mid-career scholars—particularly in Türkiye and Australia—form dense collaborative clusters. This pattern supports prior observations that global educational research networks increasingly rely on multi-authored and cross-institutional collaborations to expand visibility and impact (Hallinger & Kovačević, 2019).

Keyword co-occurrence analysis shows a clear thematic evolution. Early research focused heavily on leadership, organizational trust, and school improvement, whereas recent work incorporates concepts such as teacher agency, professional learning communities, social capital, policy enactment, and pandemic-related disruptions. The emergence of terms such as COVID-19, gender, and urban schools suggests a shift toward more contextualized and equity-oriented approaches to trust, reflecting broader international discussions on the social and cultural determinants of educational relationships (Berkovich & Eyal, 2019).

Overall, the findings demonstrate that trust in education has evolved from a leadership-centered construct into a multidimensional, interdisciplinary, and globally embedded research domain. The intellectual core remains grounded in foundational theories of relational and organizational trust, yet the field is expanding toward psychosocial, sociocultural, and policy-oriented dimensions. Future research would benefit from broader database inclusion (e.g., Scopus, ERIC), incorporation of non-English scholarship to capture underrepresented contexts, and mixed methods designs that integrate bibliometric mapping with qualitative inquiry to deepen conceptual and contextual understanding.

Author Contributions

The authors contributed equally to the preparation of this manuscript. Both authors have read and approved the final version of the manuscript. This study was produced from the first author’s master’s thesis, conducted under the supervision of the second author.

Ethical Declaration

The author states that this study was not subject to ethics committee approval and that all procedures followed the principles set by the Committee on Publication Ethics (COPE) throughout the research process.

Conflict of Interest

The author declares that there is no conflict of interest with any institution or individual within the scope of this study.

Declaration of Generative AI Use

DeepL, a generative artificial intelligence tool, was used for English language editing (academic polishing) in the Abstract and Extended Abstract sections of this study. Its use was strictly limited to improving linguistic fluency and academic style. All generated outputs were reviewed, verified, and revised by the author as necessary. The author bears full academic and ethical responsibility for the content of the study.